

Ročník 4 / číslo 12
prosinec 2015

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

Fenomén Krušnohoří – kouřící panáčky
Čtěte na str. 12

Železářny v Šindelové
Čtěte na str. 18

Vánoční trhy v srdci Evropy
Čtěte na str. 24

**Vánoční pozdrav
ze saského Schneebergu**

Už je to tady

Už nejsme štěňata

Univerzálně použitelné zvolání, dostatečně prověřené praxí, jsme si pro tentokrát dovolili použít k ohlášení letošní zimy. Sláva, opět přišla, máchla studeným větrem do korun stromů, pláň oblékla do bílého hávu, pocukrovala střechy domů, silnicím předložila hostinu slané kaše, sněžným dělům čtyřadvacetihodinové směny a všem bez rozdílu několikaměsíční „bezplatné“ cirkusové představení ve své režii. Tak to asi má podle zákonů přírody být. Představa, že by o tom rozhodoval aparát EU v Bruselu nebo naši demokraticky zvolení zastupci, nám může zatím pouze navodit humornou atmosféru očekávání, co by vlastně přišlo, nastalo, kdy, jak a proč. Proto, přátelé, chvalme staletou moudrost diktátu přírody a její rozmary berme s nadhledem a pokorou.

Konec tohoto roku uzavírá nejen další kapitolu života každého z nás, ale do budoucna zřejmě i předškolní léta existence tohoto časopisu. Z dobrovolné fáze pomalu, ale jistě přechází do časů povinné školní docházky, sice bez „pastelkovité“ podpory ze strany státu, ale s odhodláním ukončit základní školní vzdělání. Takže slovy nepopulárních klasiků: „Učit se, učit se, učit se“ a „pracovat, pracovat, pracovat“ jedeme dál. Proto na dotaz státního orgánu, kterému pravidelně, povinně a bezplatně předáváme část našich výtisků, jestli budeme časopis vydávat stále, následovala opět dostatečně praxí prověřená odpověď: „Stále nemůžeme zaručit, ale dočasně určitě.“

Redakční radu obohatil svým příchodem Martin Liška z Perninku, jenž se svobodně a dobrovolně rozhodl sdílet naši společnou pout'. Vzhledem k česko-německému regionu, v němž vycházíme, a s tím souvisejícími příspěvky v němčině bychom rádi přivítali ve svých řadách i dalšího dobrovolníka, který by nám svojí znalostí německého jazyka umožnil využít potenciál všech příspěvků v němčině do budoucna. K tomu přidáváme opět prověřené: „Nehlaste se všichni!“

Při slavení vánočních svátků, které se bohužel stávají čím dál více oslavou konzumu, často i na dluh, nezapomínejme na jejich duchovní rozměr, který hlavně v současné době nabývá na aktuálnosti.

Tradiční, křesťanské Vánoce a vše nejlepší do nového roku podle vašich představ přeje

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Krušnohorské tisícovky (2. část)	
Thema: Tausender des Erzgebirges (2. Teil).....	4
Sport: Novinky v krušnohorské stopě	
Sport: Neuigkeiten in der weißen Spur im Erzgebirge ...	6
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu	
Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region.....	8
Ze společnosti a kultury: Sousedské posezení s Petrem Mikšíčkem	
Kultur und Gesellschaft: Nachbarliches Beisammensein mit Petr Mikšíček	9
Historie: Historické jádro města Schneeberg	
Geschichte: Historischer Stadtkern von Schneeberg....	10
Ze společnosti a kultury: Fenomén Krušnohoří – kouřící panáček	
Kultur und Gesellschaft: Das Phänomen des Erzgebirges – Räuchermännchen.....	12
Rozhovor: S vojenským kaplanem	
Miloslavem Kloubkem z Nejdku	
Gespräch: Mit dem Militärkaplan Miloslav Kloubek aus Nejdk.....	14
Aktuality: Nad pamětní deskou	
Aktualität: Über eine Gedenktafel	16
Hory a lidé: Okrsek Pernink horské služby	
Gebirge und Leute: Der Bergwachtbezirk Pernink.....	16
Historie: Železářny Šindelová	
Geschichte: Das Eisenwerk in Šindelová	18

Historie: Významné jáchymovské osobnosti	
Geschichte: Die bedeutenden Persönlichkeiten der Stadt Jáchymov.....	20
Historie: Smutné Vánoce 1945	
Geschichte: Das traurige Weihnachten 1945	23
Tip na výlet: Do srdce Evropy na vánoční trhy	
Ausflugstipp: Ein Weihnachtsmarkt im Herzen Europas.....	24
Historie: Oldřichov, kdysi naleziště cínu, nyní rekreační oblast	
Geschichte: Oldřichov, einst ein Zinnfundort, heute ein Erholungsgebiet.....	26
Ze společnosti a kultury: Začátek adventu v Jáchymově	
Kultur und Gesellschaft: Adventsanfang in Jáchymov.....	29
Recept měsíce: Jahelník s jablky a povidly	
Rezept des Monats: Der Hirsebrei mit Äpfeln und Pflaumenmus.....	30
Boží Dar: Ježíškova pošta 2015	
Boží Dar: Christkindpost 2015	31
Zaručené počasí: Dlouhodobé záznamy o vývoji počasí na Fichtelbergu	
Das Wetter: Langfristige Aufzeichnungen der Entwicklung des Wetters am Fichtelberg.....	32
Vážně nevážně: Krušnohorská vánoční pohádka	
Ernsthaft unernsthaft: Weihnachtsmärchen aus dem Erzgebirge.....	33

**Ročník 4 / číslo 12
PROSINEC 2015**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail: herzgebirgsluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgsluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Ulrich Möckel, Eva Skalníková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron, Martin Liška

Foto na titulní stránce: Ulrich Möckel
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwimana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklin - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Potůčky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil, infocentrum
Ostrov - Dům Kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzínová pumpa, infocentrum
Sokolov - Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 900 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 6. 1. 2016.

Zvony v Johanngeorgenstadtu

Zvony zní, zvony zní, zvony v Johanu.
Komu to vyzvání každý den po ránu?
Komu to vyzvání, lidem či do lesů?
Vyzvání, vyzvání, neznají adresu.

Hlaholí staletí do slunce, do mraků,
na šichty horníků, na pole sedláků,
na cesty vojáků, na rakve návratů,
na zmar i na slávu, na hroby tuláků.

Ten hlas jde po horách a padá do dolů,
ozvěna ve skalách dere se nahoru,
vlétá se do trávy na pláních, do vršů,
do duše vrývá se příboj do útesu.

Pro koho, jak dlouho ty zvony v Johanu
budou tu vyzvánět každý den po ránu?
Evropě počítat hodiny na hranu,
než tiše odezní ve verších koránu.

Otázky

Říčka Černá

Pověz mi, vyprávěj, říčko Černá,
komu jsi po věky bývala věrná?

Na jaře, mohutná bez břehů, hrozila.
Pro koho sloužila, v létě ho chladila,
na podzim do mlhy tvář svoji halila,
na zimu perletí ledu se zdobila?

Vzpomínám na muže, kteří tu hledali
ve štěrčích náplavů cinové krystaly,
po práci špinu svou v mé vodě smývali.

A taky vojákům napájela oře,
ryk všech těch šarvátek odnesla do moře,
těm, co tu zůstali, zaháněla hoře.

Pradlenám u tůní, dětem i zvířatům,
kolům i turbínám, chudákům, hřbatům,
prostě všem na cesty i k jejich návratům.

Pověz mi, vyprávěj, říčko Černá,
komu dál na věky zůstaneš věrná?

Já věrná budu dál, budu dál, co já vím,
na cestě balvanů hlubokým údolím
snad černou zůstanu, krví se nezbarvím.

Jiří Kupilík

Tradiční setkání u stromku ve Vysoké Peci

„Vánoce, Vánoce přicházejí...“
Tato slova znají snad všichni, nejen
Vysokopečtí. Předvánoční čas má
bezesporu své nezaměnitelné kouzlo.
Pro někoho je to start k překotnému
shánění vánočních dárků, pro
někoho doba svátečního naladění,
spojeného například s návštěvou
kostela, zpěvu vánočních melodii
a koled, výstavy betlémů. A někdo
si naopak přeje, aby už „ty Vánoce
byly za námi“. My, Vysokopečtí,
tento čas mimo jiné využíváme
k několika milým předvánočním
setkáním. Již několik let v řadě
místní občané pořádají na návsi
setkání a zpívání u ozdobeného
vánočního stromu a u jeslíček. Termin

připadá vždy na sobotní večer těsně
před Vánocemi.

Většinou se zadaří a pod nohama
přítomných krásně křupe zmrzlý
sníh, avšak ani Vánoce na blátě
nám tuto milou tradici nikdy nezne-
příjemní. Účelem těchto setkání je
strávit nějaký čas pospolu, společně
si zazpívat výběr z tradičních čes-
kých koled a popřát si vzájemně
krásné vánoční svátky. Vždyť v tento
krásný čas je tak důležité aspoň
trošku zpomalit nasazené životní
tempo, abychom nevzkročili do no-
vého roku ve stejném spěchu a shonu,
jaký jsme měli po celý uplynulý
rok, a vychutnat si tu pravou vánoč-
ní atmosféru. Stalo se již tradicí, že

si zájemci mohou vyzvednout Bet-
lémské světlo, novodobý symbol
Vánoc, který symbolizuje věčné
světlo v našich duších. Betlémské
světlo, jež se stalo neodmyslitel-
nou součástí vánoční atmosféry
nejen na náměstích, v kostelech
nebo veřejných institucích, ale také
v řadě domácností.

A kde se vzala tradice předvádě-
ní Betlémského světla? Betlémské
světlo je plamínek, který putuje
napříč Evropou. Světýlko je zapá-
leno v místě narození Ježíše Krista
v Betlémě. Myšlenka šíření před-
vánočního pokoje a míru vznikla
v Rakousku, odkud se rozšířila po
celé Evropě. Tak byla založena

novodobá vánoční tradice. Úplně
poprvé plamínek přicestoval v roce
1986 letadlem do Lince, kde se stal
součástí vánoční sbírky na pomoc
postiženým dětem. Do Betléma pro
plamínek vždy cestují chlapec nebo
dívka, kteří vykonali něco zásluž-
ného či užitečného. Vyzvednout
si jej může každý a například jako
místní odněst si jej v lucerničkách
nebo petrolejkách domů. Motto le-
tošního ročníku Betlémského světla
zní: „Pokoj ve mně – pokoj s tebou“
(Friede in mir – Friede mit dir).

**s přáním krásného
prožití vánočních svátků
Martina Zettlová
foto: Romana Malá**

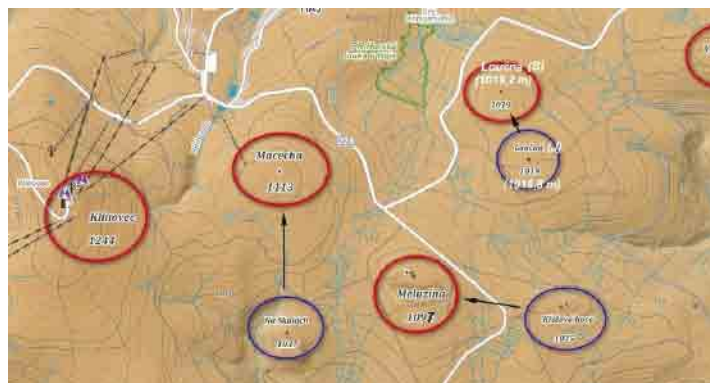

Tradiční setkávání a zpívání koled ve Vysoké Peci

Krušnohorské tisícovky – 2. část

Východně od Božího Daru je na poměrně malém území (2,6 x 6 km) koncentrováno celkem osm krušnohorských tisícovek, které se pyšní hned několika prvenstvími nejen v rámci Krušnohorské soustavy. Například dominantní Klínovec (1 244 m) je nejvyšším vrcholem České republiky ležícím mimo chráněné území. Na jeho sv. úpatí se nachází nejvyšší bod Ústeckého kraje (1 225 m), nejvyšším krajským vrcholem je pak o něco nižší Macecha (1 113 m). Vysoká seč (1 006 m) je nejvýchodnější tisícovkou Krušných hor, zatímco Meluzína (1 097 m) je označována za „nejdivočejší“ ze zdejších vrcholů. Oblast je prameništem řady menších přítoků Ohře i hraniční říčky Polavy.

Přehled hlavních (červené) a vedlejších (modré) vrcholů krušnohorských tisícovek v oblasti mezi Božím Darem a Vykmánovem

Klínovec (1 244 m)

O Klínovci, nejvyšším vrcholu Krušných hor, toho již bylo napsáno a řečeno mnoho. V současnosti o něm slyšíme zejména ve spojitosti s nedávno rekonstruovanou rozhlednou, prodejem tamního chátrajícího hotelu, stavbou nových trailů pro cyklisty i pokračující modernizací největšího krušnohorského skiareálu. Turistický ruch zde však není otázkou posledních několika desetiletí, ale sahá až do počátku 19. století – první rozhledna stála již v roce 1817. Dnešní osmiboká kamenná věž, dokončená v roce 2013, je replikou rozhledny z roku 1884 a měří 24 metrů. Hlavní dominantu Klínovce

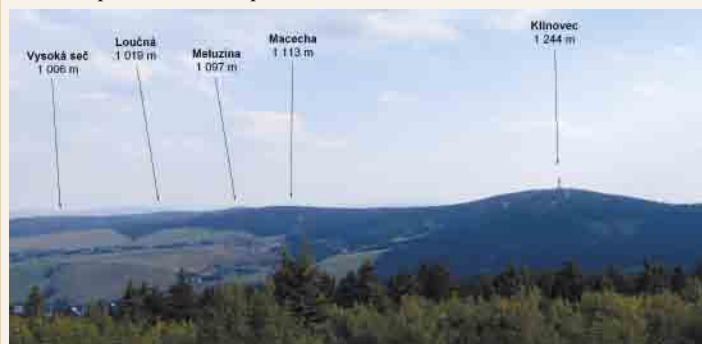
nicméně tvoří 80 metrů vysoká telekomunikační věž. Možnosti přístupu na vrchol Klínovce jsou rozmanité – od automobilu přes kolo či lanovku až po výšlap z údolí po některé z turistických tras. Stále oblíbenější je kombinace výjezdu na vrchol lanovkou a sjezdu po cyklotrasách nebo lesních trailech na kole či terénní koloběžce. V oblasti mezi Božím Darem a Vykmánovem představuje Klínovec jediný tisícimetrový vrchol s turistickou infrastrukturou a ani značená turistická trasa na žádnou další tisícovku v okolí nevede. Zásadním problémem dalšího rozvoje zázemí pro návštěvníky však zůstává již zmíněný chátrající hotel.

Kontrast mezi zrekonstruovanou rozhlednou a chátrajícím hotelem na vrcholu Klínovce

Kritéria hlavních (HLV) a vedlejších (VV) tisícimetrových vrcholů

Prvním předpokladem pro zařazení vrcholu mezi tisícimetrové je, že „na všechny strany to musí být z kopce“, což nesplňuje například řada vrcholů šumavských plání. Druhým kritériem je „převýšení od sedla nejbližší tisícovky“ neboli prominence – pro hlavní tisícimetrové vrcholy bylo stanoveno minimální převýšení 15 m, pro vedlejší 5 m. Třetím kritériem je minimální vzdálenost od nejbližšího hlavního tisícimetrového vrcholu – izolace (400 m pro HLV a 200 m pro VV). Tzv. „ultratisícovky“ musí mít prominenci alespoň 100 m a izolaci minimálně 1 km.

Pohled z Fichtelbergu na českou stranu Krušných hor

Macecha (1 113 m)

Ačkoli je Macecha se svou nadmořskou výškou 1 113 m nejvyšším vrcholem Ústeckého kraje, v absolutní výšce se musí sklonit před severovýchodním úbočím Klínovce, kterým hranice Karlovarského a Ústeckého kraje prochází v nadmořské výšce 1 225 m. Plochý vrchol Macechy se nachází necelé 2 km východně od Klínovce, od

něhož jej dělí mělké sedlo. Na severozápadním svahu Macechy se nachází lyžařský vlek a kromě pásu sjezdovky jsou vrchol a jeho širší okolí zalesněné převážně smrkovým lesem. Proto z ní není prakticky žádný výhled, částečné výhledy umožňují pouze louky na jižním svahu a nízký les na svahu východním. Nejsnazší přístup na vrchol je po lesní cestě (lyžařské trase), kte-

Pohled na Macechu z vrcholu Meluzíny

rá v lokalitě „Selský les“ odbočuje z měděnecké silnice.

Vedlejším vrcholem Macechy je tisícovka Na skalách (1 037 m), která je umístěna o zhruba 1,3 km jižněji. Na vrcholové plošině se nachází skalka, z níž se otevírají pěkné výhledy na Doupovské hory i neda-lekou Meluzínu. Nejsnazší přístup na vrchol je z lyžařské trasy nebo cyklotrasy, která propojuje rozcestí pod Meluzínou s Pytláckou roklí.

Meluzína (1 097 m)

Meluzína bývá často označována za „nejdivočeji“ ze všech krušno-horských vrcholů. Její skalnatý vrchol se nachází 3 km jihovýchodně od Klínovce a je charakteristický svým výrazným plochým temenem o délce 250 m, jež je snadno rozpoznatelné i z velké vzdálenosti. Nejvyšším bodem je dvojvrcholová skalka uprostřed plošiny, která společně s dalšími výraznými skalními útvary dodává Meluzíně vysokohor-ský nádech. Zdejší skalky jsou tvořeny eklogitem, což je velmi tvrdá hornina. Díky jejímu pomalejšímu zvětrávání mají skály výrazně ostré tvary. Vrcholová plošina je odlesně-ná, a tak se z ní otevírají vynikající výhledy na okolní vrcholy Krušných hor, údolí Ohře nebo Doupovské hory. Přístup na vrchol je nejsnazší od západu, z rozcestí zelené turistické trasy s cyklotrasou č. 2011, po ne-značené pěšině stoupající strmě mezi balvany a skalkami. Přístup z ostat-ních stran je možný, ale obtížnější.

Vedlejším vrcholem Meluzíny je Křížová hora (1 027 m), vzdá-le-na 1,3 km východním směrem. Jde o odlesněný dvojvrchol s četnými eklogitovými skalkami a dobrým výhledem na jih a východ. Nejvyš-ším místem je skalka korunovaná výrazným balvanem v západní části dvojvrcholu. Geodetický bod leží v nižší, východní části.

Loučná (1 019 m)

Loučná je velmi plochý dvojvr-chol vzdálený 4 km východně od Klínovce. V roce 2010 zde proběhlo přeměření vrcholové plošiny, z ně-hož vyplývá, že Loučná má dva té-měř stejně vysoké vrcholy oddělené mělkým sedlem. Hlavní (severní) vrchol Loučné měří 1 019,2 m a leží

Skalky na západním okraji vrcholové plošiny Meluzíny

Výhled z Křížové hory na Vysokou seč (foto: T. Formánek, www.tisicovky.cz)

zhruba 600 metrů severozápadně od vrcholu jižního (1 018,8 m). Ten byl dříve považován za hlavní a bývá také zakreslen v turistických mapách. Místo, kde se nachází sedlo (1 013 m), je v topografických mapách nazýváno Bílý kříž. Přístup na vrchol je nejsnazší z měděnecké silnice, která ho obchází ze západu a severu. Na vrchol se dá dostat lesními průseky a pěšinami, avšak nalezení nejvyššího místa je bez navigace poměrně náročné.

Vysoká seč (1 006 m)

Uskupení krušnohorských tisícovek uzavírá na východě Vysoká seč (1 006 m) – extrémně plochý vrchol ležící necelé 2 km severovýchodně od Loučné (1 019 m). Celý plochý

vrchol je rozčleněn pásy vyoraných pařezů, hlíny a kamení – pozůstatků po těžbě dřeva, které v některých místech převyšují přirozený nejvyšší bod na okraji zbytku smrkového lesa. Díky odlesnění se otevírají výhledy především k jihozápadu a západu na Křížovou horu, Meluzínu a Klínovec. Na vrchol nevede žádná cesta. Nejlépe přístupný je z červené turistické trasy, která odbočuje z měděnecké silnice na rozcestí Pod Výsokou sečí směrem na jih. Nejvyšší bod se nachází na západním okraji zbytku smrkového lesa a je označen geodetickým bodem.

Kromě vrcholu a svahů Klínovce nepatří zdejší tisícovky mezi masově vyhledávané turistické

Výšlap na Meluzínu, Macechu či Klínovec si můžete zpestřit „odlovem“ některé ze zdejších „kešek“

cíle. Oblast jako celek se ovšem postupně dostává do povědomí jak cyklistů, tak i běžkařů, pro něž zde v zimě klínovecký skia-reál zajišťuje pravidelnou úpravu 50 km lyžařských stop. Věřím,

že zdejší vrcholy i okolní krajinu budeme moc již brzy z bílé stopy obdivovat!

Eva Nduwimana

Použité zdroje:

www.tisicovky.cz, Wikipedia

Novinky v krušnohorské stopě

Někteří běžkaři využili sněhové nadílky na konci listopadu a mají již v nohou první kilometry, většina z nás však na ten pravý start krušnohorské zimní sezony teprve čeká. Co je pro lyžaře přichystáno a na co se mohou v bílé stopě nově těšit?

Rozšíření sítě strojově udržovaných tras

K nejzásadnějším změnám v systému údržby běžeckých tras dochází letos v oblasti mezi Bublavou a Přebuzí a lepší podmínky čekají na lyžaře také na Nejdecku a v okolí Potůčků, Abershamu i Božího Daru.

Díky významnému finančnímu příspěvku obcí na Kraslicku se běžkaři v nejzápadnější části Krušných hor mohou těšit na častější údržbu tamního úseku lyžařské magistrály (Rolava – Bublava), kde navíc Lesy ČR pro běžkaře rozšířily dvě spojky na německou Kammloipe (u Ostružníku, Myší díra). Udržován bude nadále i tisovecký okruh a stopy v okolí Přebuze a nově také okruhy nad bublavskými statky. Pravidelná údržba bude zajištěna i na krušnohorské magistrále v úseku Rolava – Jelení.

Město Nejdek a Lesy ČR zásadně přispěly k vyřešení dlouholetého problému chybějícího propojení

Nejdecka/Vysoké Jedle s běžeckými trasami na Chaloupkách vybudováním nové cesty podél silnice Rudné – Přebuz v délce 1,5 km. I tam je plánovaná pravidelná strojová údržba. Té se běžkaři dočkají nově také na trase z Mílova na Bludnou i mezi Horní Blatnou a Potůčky. Větší komfort čeká na lyžaře na nově rozšířených úsecích magistrály (nad Hřebečnou, u Božidarského Špičáku) i na dalších běžeckých trasách (jáchymovská spojka, okruh Karlova běhu v okolí Barbory a další).

Dokončené značení i nové mapy

V letošním roce bylo dokončeno značení lyžařských tras – rozcestníky budou nově sloužit běžkařům na Nejdecku či v oblasti Mariánské a Přebuze. Trasy mezi Bublavou a Horní Halží za Klínovcem jsou tak kompletně vyznačeny. Pro lepší orientaci budou vybrané rozcestníky osazeny plánky běžeckých tras a na začátek sezony se chystá

Lyžařské trasy jsou v západní části Krušných hor kompletně vyznačeny novými rozcestníky

Krušnohorská lyžařská magistrála u Rolavy

také vydání aktualizované mapy pro běžkaře. Během zimy budou na nástupních místech do stop i v centrech obcí instalovány nové zimní turistické mapy.

Krušnohorské výlety a další akce pro sportovní veřejnost

Po úspěšném loňském prvním ročníku Krušnohorských výletů se tuto zimu sejdem, a věřím, že v hojném počtu, na Klínovci (9. ledna 2016), v Perninku (30. ledna) a na Přebuzi (5. března). Přichystány budou opět upravené stopy, tipy na trasy různých délek a obtížností, občerstvení, lyžařský servis a především společnost sportovců a nadšenců, mezi nimiž jistě potkáte nejednoho kamaráda či známého.

Novinkou v nadcházející sezóně bude úprava stop speciálně pro večerní trénink či vyjížďku s čelovkou. Informace o plánovaných úpravách se včas objeví na portálu krusnohoryaktivne.cz.

V kalendáři akcí pro sezonu 2015/2016 nechybí ani tradiční závody pro veřejnost, jako jsou Blatenská desetihodinovka

(6. února), Světlušky (10. února), Karlův běh (20. a 21. února), závody štafet na historických lyžích (27. února) či Dámská jízda (27. března). Abertamy budou navíc hostit zcela nový závod „Red Bull Horská smyčka“ (13. února), který by měl být atraktivní nejen pro závodníky, ale i pro diváky.

Krušnohorské placčky a veřejná sbírka

Podobně jako v předchozích sezonách budou mít běžkaři i letos možnost přispět na údržbu běžeckých stop zakoupením placčky v hodnotě 100 Kč nebo 300 Kč. Tvářemi letošních placek jsou bývalí reprezentanti z Karlovarska a účastníci ZOH Martin Petrásek a Ivana Rádlová. O jejich úspěších se dočtete tradičně v letáčku, který obdržíte při zakoupení placčky. Nově byla také otevřena veřejná sbírka na podporu strojové údržby lyžařských stop – finanční příspěvky je možné zasílat na účet veřejné sbírky č. 269980072/0300.

Na závěr bych touto cestou ráda poděkovala všem obcím a sub-

jektům, jež údržbu stop zajišťují, a Karlovarskému kraji, který významným dílem přispívá k jejímu financování.

Krásnou zimu nejen v bílé stopě vám přeje

**Eva Nduwimana,
První Krušnohorská o.p.s.**

Letošní podoba placek, jejichž koupí mohou běžkaři přispět na údržbu stop

Občerstvení na běžeckých trasách

Krmelec (Ježíškova cesta) – otevřeno Út–Ne 11–16 hod.

Maringotka (Hřebečná) – So–Ne 10:30–17 hod. (od 31. prosince 2015)

Občerstvení u Červené jámy (Spáleniště) – denně 10–17 hod.

Doupě u Lišáka (Abertamy) – Út–Ne 10–16 hod., popř. i déle (od 15. prosince 2015)

Bistro Rastamann (Blatenský vrch) – So–Ne 10–16 hod.

Restaurace Jelení – Út–Ne 11:00–17:30 hod.

Kovářská bouda (Přebuz) – Út–Pá 11:30–22 hod., So–Ne 10:30–22 hod.

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 12. 12. - Vánoční jarmark
(Waldorfská základní škola Wlaštovka,
Karlový Vary; 13:00–18:00)
- 12. 12. - Advent plný tradičních řemesel
(hotel Praha, Boží Dar; 13:00–17:00)
- 13. 12. - Adventní neděle s bohatým programem
(Krušnohorské muzeum, Lesná; 13:00–16:00)
- 19. 12. - Rozjímání s koledou (u kostela v Horní Blatné; 17:00)
- 20. 12. - Setkání u stroměčku (Jáchymov; 17:00)
- 20. 12. - Adventní neděle s bohatým programem
(Krušnohorské muzeum, Lesná; 13:00–16:00)
- 1. 1. - Novoroční setkání u Špitálního kostela
(Jáchymov; průvod vychází ve 14:30 od kaple
sv. Anny, začátek v 15:00)

Koncerty, divadla

- 12. 12. - Pink Floyd Acoustic Duo (KD Nejdek – Klubíčko; 20:00)
- 13. 12. - Staročeské vánoční koledy (Špitální kostel, Jáchymov; 15:00)
- 13. 12. - Adventní koncert žáků ZUŠ (divadelní sál, DK Ostrov; 15:00)
- 15. 12. - Jan Ostrý a smyčkové trio (kino Nejdek; 19:00)
- 18. 12. - KSO: Vánoční koncert
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlový Vary; 19:30)
- 19. 12. - Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby
(kostel Martina Luthera, Oberwiesenthal; 16:00)
- 19. 12. - Adventní koncert – Veselé vánoční hody
(kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov; 17:00)
- 20. 12. - Adventní koncert – DaD kvintet: Vondráši, Matouši
(Galerie umění, Karlový Vary; 17:00 a 19:30)
- 27. 12. - Velký vánoční koncert
(kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov; 17:00)
- 28. 12. - Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční
(kostel sv. Vavřince, Horní Blatná; 18:00)
- 5. 1. - KSO: Slavnostní novoroční koncert
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlový Vary; 19:30)
- 14. 1. - KSO: Symfonický koncert
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlový Vary; 19:30)

Výstavy, přednášky

- do 6. 1. - Vánoční výstava
panenek a stroměčků
(prostor bývalé
radnice, Jáchymov)
- do 6. 1. - Vánoce v muzeu aneb
Půjdem spolu
do Betléma
(Krušnohorské
muzeum, Lesná;
10:00–18:00)
- do 7. 1. - Výstava Horní města
Krušných hor
(radnice, Boží Dar,
denně 8:00–18:00)
- do 10. 1. - Betlémy
(muzeum Královská
mincovna Jáchymov)
- do 10. 1. - Vánoční betlémské
ladění (kostel
Zvěstování Panny
Marie, Ostrov)

- do 17. 1. - Karel Bečvář: Výběr z tvorby (Galerie umění, Karlový Vary)
- do 17. 1. - Jiří Kožíšek: Na růžích ustláno (Galerie umění, Karlový Vary)
- do 17. 1. - Hraniční syndrom/Borderline-syndrom
(Interaktivní galerie Becherova vila, Karlový Vary)
- do 29. 2. - Lenka Štěpaníková/Dante Alighieri – Peklo
(Galerie Drahomíra, Karlový Vary)
- do 29. 2. - Tomáš Hřivnáč: Grafika (Galerie Drahomíra, Karlový Vary)
- do 13. 3. - Bez hranic: Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí
(Valdštejnská jízdárna, Praha)
- 29. 1. - Fotograf na cestách – Jiří Kolbaba (kino Nejdek; 19:00)

Kina

- 12. 12. - Kobry a užovky (kino Pernink; 18:00)
- 19. 12. - Uuups! Noe zdrhnul (kino Pernink; 18:00)
- 25. 12. - Rosa & Dara a jejich velká dobrodružství (kino Pernink; 18:00)
- 26. 12. - Terminator Genisys (kino Pernink; 18:00)
- 27. 12. - Mission Impossible: Národ grázlů (kino Pernink; 18:00)
- 2. 1. - Jurský svět (kino Pernink; 18:00)
- 9. 1. - V hlavě (kino Pernink; 18:00)
- 16. 1. - Mimoni (kino Pernink; 18:00)

Sport

- 12. 12. - Zahajovací závod v běhu na lyžích
(Skiarena Oberwiesenthal)
- 19.–20. 12. - Závodů psích spřežení (Abertamy)
- 9. 1. - 1. Krušnohorský výlet (Klínovec)
- 9. 1. - Krušnohorský pohárek Telnice
- 9.–10. 1. - Štít Krušných hor (Jahodová louka, Boží Dar)
- 16.–17. 1. - Erzgebirgs-Skimarathon (Oberwiesenthal)
- 16.–17. 1. - MČR + ČP v lyžařském orientačním běhu
(Jáchymov – Eduard)

Vánoční trhy v Sasku

- 12.–13. 12. - **Klingenthal** (odpoledne)
- 12.–13. 12. - **Johanngeorgenstadt** (od 14:00)
- do 12. 12. - **Schwarzenberg** (12. 12. – hornický průvod)
- do 20. 12. - **Schneeberg** (po–pá 10:00–19:00,
so 10:00–20:00, ne 11:00–20:00)
- do 20. 12. - **Marienberg** (11:00–19:00)
- do 20. 12. - **Kurort Seiffen** (po–čt 11:00–7:00,
pá a ne 10:00–18:00, so 10:00–19:00)
- do 22. 12. - **Freiberg** (po–čt 10:00–20:00,
pá–so 10:00–22:00, ne 10:30–20:00)
- do 23. 12. - **Zwickau** (po–čt 10:00–20:00,
pá–so 10:00–21:00, ne 11:00–20:00)
- do 23. 12. - **Chemnitz**
- do 23. 12. - **Annaberg-Buchholz** (po–čt 10:00–19:00,
pá–ne 10:00–20:00; 20. 12. – velký hornický průvod)

Pernink, 28. 11. 2015

Sousedské posezení s Petrem Mikšíčkem

Petr Mikšíček v akci

V komunitním centru Krušnohorka v Perninku se 28. listopadu uskutečnil komponovaný večer s promítáním filmů a autorským čtením filmaře, fotografa a scénaristy Petra Mikšíčka. Celý večer probíhal za vůně svařeného vína a v duchu seznamování se s krušnohorskou legendou o Marcebile, kterou destinační agentura z ústecké části Krušnohoří prohlásila v roce 2012 za nový symbol Krušných hor.

Legenda praví, jak se o ruku krásné Marcebily ucházelo mnoho mladých rytířů, leč její srdce patřilo rytíři z Výsluní. Při svateb-

ním obřadu se její milý zúčastnil tradiční rytířské hry, při níž byl zákeřně zabit odmítnutým ctitel. Nešťastná nevěsta proklela vražedníka svého štěstí. S vyhaslým pohledem pak utekla a nikdy víc se domů nevrátila. Od těch dob bloudí krajem.

Marcebila je jako Krušné hory samy. Je zádumčivá, je krásná, mlha je s Marcebilou stejně spjata jako mlha s podhůřím. Její nenadálá změna nálad je podobná rychlé změně počasí. Marcebila se ráda toulá těmito krásnými horami, zároveň vyhledává kontakt s lidmi a naslouchá jejich příbě-

Pozorní posluchači

hům. V létě, když panuje v Krušnohoří relativně nejlepší počasí, se pohybuje hlavně venku v krajině. Na podzim, když se v horách ochlazuje, se schovává stále častěji do podzemí, kde má svůj domov. V zimě se pak Marcebila skrývá v osamění štol. Na jaře zase postupně vychází ven a sleduje, jak krajina ožívá pod paprsky slunce. Krušné hory se pomalu probouzí ze zapomnění a určitě v sobě skrývají spoustu dalších příběhů, které si ráda poslechne nejen Marcebila.

Zajímavé vyprávění, jemuž naslouchalo bezmála 50 posluchačů,

bylo prokáno autorskými filmy Petra Mikšíčka. Mimo jiné i filmem Dobytelé ztracených štol, za který Petr dostal na začátku listopadu hlavní cenu na festivalu filmových a televizních cen Grenz-gänger v saském Marienbergu.

Organizátor večera, skupina Aktivní Pernink, děkuje Petru Mikšíčkovi za jeho tvorbu, díky níž získáváme nové informace o blízkém okolí a zároveň se můžeme odpoutat od každodenního shonu, a dále pak manželům Mitterpachovým za výborný svařák a posluchačům za velkou účast.

Martin Liška

Výstava o klášteře na Mariánské

V neděli 29. listopadu byla v saském Muzeu úzkokolejné dráhy v Rittersgrünu za přítomnosti současného faráře, pátera Marka Bonaventury Hrice, který za tento region odpovídá, a dalších hostů z ostrovské fary stejně jako přátel historie českého Krušnohoří otevřena dvoujazyčná výstava o bývalém klášteře na Mariánské. Iniciátorem této zajímavé výstavy je Hans-Jürgen Knabe, jehož rodinné kořeny leží na české straně Krušných hor. Společně s místním

historikem Jaroslavem Ochecem z Jáchymova dal pan Knabe dohromady velké množství zajímavých faktů, hezkých a neobvyklých pohledů a rovněž několik originálů z doby, kdy klášter ještě existoval.

Mimořádná výstava je k obdivování do 6. ledna 2016 v Muzeu úzkokolejné dráhy v Rittersgrünu, Kirchstraße 4. Otevřeno je od úterka do neděle, vždy od 10 do 16 hodin. Vstupné pro dospělé je 3,50 € na osobu a pro děti 1,50 €.

Ulrich Möckel

Hosté v prostorách muzea

Krátký je život člověka ve věku lesa

V nedožitých 84 letech opustil naše řady krušnohorský lesník Jaroslav Šanda. Rozhovor s Jaroslavem Šandou zveřejnil náš časopis ve svém vydání v říjnu 2012.

Vážení čtenáři, vzpomínejte spolu s námi.

(red)

Představujeme památky nominované na světové dědictví

Historické jádro města Schneeberg

První zmínky o důlním díle „na Schneebergu u Zwickau“ pocházejí již z roku 1453. Před tím, než zde byla v poslední třetině 15. století objevena bohatá naleziště stříbra, se tady těžil cín, železo a měď. Velké nálezy stříbra přilákaly do okolí Schneebergu množství horníků. Ti si při nově vzniklých dolech stavěli svá obydlí. Vznikla tak neuspořádaná, rozptýlená osada. Dne 6. února 1471 pak bylo v těchto místech založeno město Schneeberg.

V historických záznamech z roku 1477 je ve Schneebergu jmenovitě uváděno již 153 dolů. Do roku 1483 bylo jen z Nové jámy (Neue Fundgrube), Staré jámy (Alte Fundgrube) a Dolu sv. Jiří (Grube St. Georg) vytěženo 70 tun stříbra. Nikoho proto asi nepřekvapí, že hornické městečko bylo roku 1481 povýšeno na horní město. Množství vytěženého stříbra vedlo také k tomu, že od roku 1483 nechal kníže Albrecht razit tzv. schneeberské groše. Ty byly až do roku 1496 hlavní oficiální měnou, jež byla vysoce ceněna i daleko za hranicemi.

Od poloviny 16. století, kdy se výrazně ztenčily zásoby stříbra, se zde začal dobývat kobalt a nikl. Kolem roku 1835 ztratila na významu i ložiska kobaltu. Na přelomu 20. století pak těžba prakticky v celém regionu ustala. Během vlády nacionálního socialismu došlo k opětovnému otevření některých důlních děl, jež byla provozována jen s pomocí velkých subvencí. Po 2. světové válce se v nedalekém okolí, kolem města Schlema, začal těžit uran, což mělo neblahý vliv i na samotný Schneeberg. Po změně v roce 1989 však i tento poslední záchvěv těžby v regionu ustal.

S útlumem těžby nastoupila řemesla a s nimi spojený obchod. První manufaktury začaly ve městě vznikat již v 19. století, čímž zůstala zachována životní úroveň a váženost místních občanů. Tehdejší bohatství dnes zrcadlí historické stavby v jádru města. Jednou z nejstarších budov Schneebergu je kostel sv. Wolfganga. Tento pozdně gotický sálový chrám byl postaven mezi lety 1516 a 1540. Šedesát metrů vysoká loď kostela se 72 metry vysokou věží je dodnes symbolem města. Již v průběhu stavby kostela došlo k církevním změnám. Zatímco na počátku stavby patřil římskokatolické církvi, v roce 1533 byl vysvěcen jako evangelický luteránský kostel. Protestantským zůstal díky církevní reformaci do-

Kostel sv. Wolfganga je z dálky viditelným symbolem města

dnes. Při náletu 19. dubna 1945 byl chrám silně poškozen. Ještě téhož roku však začaly práce na jeho obnově. Oprava věže trvala do roku 1952. V následujících letech pak byla opravena střecha a vnitřek svatostánku. Veškeré práce byly kvůli nedostatku prostředků v dobách socialismu dokončeny až v roce 1976. Interiér kostela zdobí malby od malíře Lucase Cranacha a malířské rodiny Krodellů, které byly v roce 1945 včas zachráněny před zničením. V posledních letech probíhá jejich restaurování.

Další významnou budovou města je radnice. Její první sídlo, postavené už v roce 1527, roku 1719 shořelo. Další budova radnice podlehlá řádění červeného kohouta v roce 1849. Současný objekt byl postaven v roce 1852. V letech 1911 až 1912 byly vnitřní prostory přestavěny v secesním stylu.

Kromě dvou nejvýznamnějších veřejně přístupných budov se v historické části města nachází mnoho dalších domů, které původně patřily bohatým živnostníkům, což je patrné na první pohled. Hned

Městská radnice

Knížecí dům, dnes spořitelna

vedle radnice stojí tzv. Schmeil-Haus. Tento dům, bohatě zdobený štukovou výzdobou, je jedinou zachovalou stavbou v rokokovém stylu v západním Sasku. Pokud půjdeme podél řady domů směrem na sever, dojdeme k místní spořitelně. Dnes barokní budova sloužila už v 16. století jako hospoda. Dále je však známo, že ji jako dar obdržel šlechtický rod Wettinů, z čehož

pramení také její název Knížecí dům. Později byl tento dům prodán jednomu městskému soudci a sloužil jako hotel pro vznešené hosty saského královského dvora.

Po pár krocích se člověk ocitne u kulturního centra „Goldene Sonne“. Za barokní fasádou se od roku 1995 skrývá kulturní centrum města s velkým moderním sálem. Odsud je možné vidět

také Špitální kostel, který byl postaven v letech 1567 až 1575. Znovuobnoven byl po velkém požáru roku 1719. Obě věže byly přistavěny až v roce 1846. To, že se město muselo také chránit před různými nájezdníky, dokazuje stavba hlavní strážnice, jež vznikla v roce 1708. Později sloužila tato památkově chráněná budova jako hasičská zbrojnice

a dnes je sídlem místního hasičského spolku.

Pokud půjdeme z náměstí směrem ke kostelu sv. Wolfganga, dojdeme k jedné z nejstarších kamenných budov města – restauraci „Zum goldenen Hirsch“. Tady bydlel první starosta Schneebergu dr. Christoph Pierer. Dále se vyplatí projít z jižní části náměstí vpravo uličkou „Obere Zobelgasse“. Po

Kulturní centrum Goldene Sonne

Stará strážnice z roku 1708

zhruba 50 metrech se po pravé straně nachází budova muzea, jehož expozici tvoří sbírka hornického lidového umění.

Právě teď v období adventu stojí Schneeberg za návštěvu. Místní vánoční trhy totiž patří k těm nejkrásnějším. Určitě se vyplatí projít se nejen zalidněným náměstím, ale i přilehlými uličkami, které dýchají bohatou minulostí a architekturou s krás-

nými fasádami, jež se podařilo v posledních 25 letech odborně zrenovovat. V uplynulém období musely ruiny mnoha starých, rozpadlých domů ustoupit nové zástavbě. Tvář města je tak harmonickým mixem historických a novějších staveb, jenž má důležité místo v nominaci Krušných hor k zápisu na seznam UNESCO.

Ulrich Möckel

překlad: Lenka Löfflerová

Detail štukové výzdoby na budově muzea

Důl Weißer Hirsch (foto: M. Urban)

Montánní památky ve Schneebergu a okolí

Kromě historického jádra Schneebergu je součástí žádosti o zápis Krušnohoří na Seznam světového dědictví i celá řada památek dokládajících rozsáhlou těžbu a zpracování stříbra, kobaltu a uranu jak ve vlastním městě, tak v jeho části Neustädtel a sousední, víceméně propojené obci Bad Schlema. Z těch nejdůležitějších lze zmínit důl Weißer Hirsch s obrovskou komorou pro vodní kolo, rekonstruovanou a jako

technické muzeum využívanou stoupovnu Siebenschleherer Pochwerk, stoupovnu dolu Wolfgang Maßen, cínovny a kovářny dolů Gesellschaft Fundgrube a Daniel, dědičnou štolu Markus Semmler, na jejíž úrovni bylo od 16. do 20. století vyraženo přes 200 km chodeb, prohlídkový důl St. Anna am Freudenstein u Zschorlau, téměř 15 km dlouhý Schneeberský plavební kanál z let 1556–1559, báňský rybník Filzteich či významný geotop Roter Kamm.

(MU)

Fenomén Krušnohoří – kouřící panáček

Obživu či přivýdělek v drsném horském prostředí lidem na samotách a polosamotách vždy přinášela především drobná domácí výroba. Bohatství zdejších rud nebylo nevyčerpatelné, a tak vedle důlní činnosti a havířiny nacházel zdejší, krušnými podmínkami zkoušený lid své uplatnění a zdroje příjmů i jinde.

V Abertamech proslulou výrobou rukavic, v Horní Blatné to byly manufaktury a fabrika na plechové lžice, v Merklíně továrna na elektroporcelán, v Kraslicích výroba hudebních nástrojů, v Nejdku přádelny a česáry vlny. Světově známé je krajkářství a paličkářky, dále knoflíkářství, výroba cívek na

nitě, hrábí, truhel a dřevěných talířů. Východiskem z bídy bylo též drobné zemědělství a myslivost či pytláctví, také muzicírování, podomní obchod a pendlerství. Práce se našla v papírnách na Jáchymovském potoce nad Horním Žďárem a ve Pstruží, v Jáchymově pak vedle lázeňství i v tabačce, továrně na výrobu kobaltových a uranových barev či v pivovaru, malé pivovary prosperovaly také v dalších městech. Obživu skýtal rovněž lesy, invalidní a vysloužilí horníci zase hledali drobný výdělek v předvádění modelů důlních děl v dřevěných skříních, tzv. vercích, s nimiž chodili po poutích a hospodách a točením klikou pohybovali

Kouřící

v jednotlivých etážích dolu i pohyblivými figurkami. A po útlumu hornictví a těžby přišla ze saské strany hor další nová náplň práce krušnohorských domácností – výroba dřevěných hraček a vánočních ozdob, již Krušné hory ve světě prosluly jako tzv. vánoční země.

Kromě Marcebily, krušnohorského Fausta pátera Hahna či Berggeista, permoníků nebo skřítků Krušberka mají Krušné hory i svůj další typický atribut – Räucher-
manna, kouřícího panáčka či kouřníka. Kolem roku 1750 se v Sasku začaly vyrábět vonné kužele, tzv. františky, pro něž se tu záhy vynalezly soustružené schránky v podobě kouřících figurek. Až z dalekého Orientu dovážena pryskyřice z kadidlovníku pravého, což byl pro většinu těžko dostupný luxus, byla v Crottendorfu, Neudorfu (kde dnes sídlí asi nejznámější výrobce těchto vonných trojhránek, firma Huss), Bockau aj. nahrazena neotřelou jinou surovinou, a to kaší. Totiž kašovitým těstíčkem z mletého dřevěného uhlí, bramborového škrobu, jemných bukových pilin a vonných přísad (firma Huss vyrábí kolem 40 různých vůní), které se stalo vánoční samozřejmostí nejen v katedrálách a kostelech, ale i v prostých domácnostech. Dýmající a vykuřovací panáček a vůně kadidla, myrty nebo santalového dřeva vůbec měly ochrannou moc před zlými silami, duchy, pohanskými zvyklostmi a děblem už od dávnověku. Období kolem Vánoc se v německých mýtech nazývalo také vykuřovací nocí – Rauchenächte. Dým stoupající k nebi byl totiž odpradávná nástrojem, jímž lidé komunikovali se světem bohů

a démonů. U nás téměř zapomenutými zvyky jsou i zákaz vynášení vánočních uhlíků z domu nebo věštění z dýmu.

Kouřníci či kuřáčky se stali doslova módou a novinkou adventních trhů, jež však v dnešním Česku již mnoho stop nezanechala. První vykuřovací mužičci, jejichž paže, nohy a obličej bývaly obvykle modelovány z papírové masy, jsou připisováni soustružníkovi dřeva Ferdinandu Frohsovi a jeho synovi Gotthelfu Friedrichu Hausteinovi z Heidelbergu u Seiffenu, vzniknout měli v roce 1856. Bafající kouřník, většinou s dýmku v ústech, se vedle postaviček znázorňujících Turka nebo dráteníka stal především obrazem dobrosrdečného vesničana. K původu figurek se váže i pověst, že vznikly jako upomínka na exotické kuřáky (Turky) z časů obléhání Vídně v roce 1683.

Dnes jsou postavičky celé soustruženy nebo vyřezávány ze dřeva. Dvoudílná figurka, v níž františek pozvolna doutná, může mít také podobu myslivce, vojáka, horníka, malíře, rybáře, podomního obchodníka nebo třeba kuchařky, kosmonauta apod. Hlavní je, aby vydávala dým, ať už z dýmky či fajfky, z hubičky kávové konvice či z hrnce v ruce dřevěného panáčka.

Postavička, od níž se line stužka vonného kouře, vypadá efektně – a je také bezpečnější než doutnající uhlík volně položený na nějaké podložce. Nezůstalo ovšem jen u kouřníků, jak ukazují dnešní německé vánoční domečky ze dřeva a plechu či české pece, do nichž

se zapálené františky vkládají odklopenou střechou nebo dvířkami. Ze Saská je to do Čech „přes kopeček“, a tak figurky kouřníků brzy pronikly i k nám. Dřevěné františky se dříve rozestavovaly rovněž kolem stromků a jesliček, na stoly nebo také do oken.

Kouřníci se na německé straně hor vyrábějí jako typický obchodní artikl dodnes, na české straně je produkuje už jen firma NBW s. r. o. v Nové Vsi v Horách (u Hory Svaté Kateřiny), zato v původním místě (č. p. 180), kde se hračky vyráběly již od roku 1889. Krásné muzeum kouřníků najdeme v nedalekém německém Sehmatalu-Cranzahlu, kde mají otevřeno každý den.

text a foto: Pavel Vaculík

Muzeum kouřníků

Výstava betlémů v Královské mincovně

Výstavu figurkových vyřezávaných betlémů, louskáčků a kouřících panáčků z rozsáhlé sbírky ostrovskeho řezbáře Václava Nekoly lze v muzeu Královská mincovna v Jáchymově zhlédnout i ve dnech, kdy bude muzeum jinak uzavřené, a to od 14. do 20. prosince, vždy od 12 do 16 hodin. Celé muzeum bude přístupné v běžných návštěvnických hodinách ve dnech 26.–30. prosince, a to včetně pondělí a úterý, a na Silvestra od 9 do 15 hodin. V novém roce se muzeum otevře znovu 2. a 3. ledna a od 6. do 10. ledna, kdy výstava betlémů končí. Poté bude až do konce ledna uzavřené.

(red)

Vojenský kaplan Miloslav Kloubek z Nejdku

Když je řeč o vojenském kaplanovi, řadě lidí se jistě vybaví Švejkův feldkurát Katz. Ten byl v knize i jejím filmovém zpracování přiblížen samozřejmě humorným způsobem. Duchovní službu u Armády ČR v současné době zajišťují vojenští kaplani. Mezi ně patří také mjr. Mgr. Miloslav Kloubek, který žije v Nejdku.

Co vás přimělo stát se vojenským kaplanem?

Jako duchovní pracuji skoro tři desítky roků. Předtím mi byla práce s lidmi také blízká. Po dobu své dvouleté vojenské služby jsem klukům vojákům dělal důvěrníka, vrbu, povzbuzoval je, snažil jsem se jim co nejvíce pomáhat vojnu zvládat. Už tehdy jsem vlastně vojenského kaplana dělal. Když po letech hledali duchovní do armády, byl jsem kvůli svým zkušenostem nejvhodnějším kandidátem. A pozvání ke službě v armádě jsem přijal s chutí a připadalo mi to, že ve službě po několikaleté pauze jen pokračuji.

Předtím jste působil jako kazatel Církve bratrské. Kde všude to bylo?

Jsem původem Kladeňák, bydlel jsem léta na Buštěhradě a potom jsem na Kladně dělal s manželkou domovníka v našem společenství Církve bratrské. Odtud jsem se stěhoval už na první farářské místo – do Benátek nad Jizerou. Byla to pěkná služba na malém městě, lidé měli k sobě blízko. Tam jsem prožil i sametovou revoluci. Potom jsem dostal pozvání do Písku, do krásného města se spoluprací všech lidí, kterým šlo o dobrou věc. Tam jsem také přijal pozvání do armády. Po šesti letech služby zeleným ovečkám jsem se vrátil do služby v církvi, a to v Praze – Horních Po-

černicích. Bylo to hlavní město, ale přitom okrajová čtvrť, tak jsme si užili velkoměsta i periferie. Odtud jsem šel opět do armády. Jsem prvním reaktivovaným kaplanem.

Mohl byste nám představit profesi vojenského kaplana, kdy v minulosti existovala a kdy byla po letech znovuobnovena?

Vojenští kaplani doprovázeli vojáky po staletí. Byli jim nablízku, protože blízkost smrti vždycky znamenala pro vojsko velmi náročnou situaci. Vojáci museli řešit otázku viny, vyrovnání se s násilím, s nutností obrany, se spravedlností boje. V tom všem jim kaplani pomáhali. U nás působili za Rakouska-Uherska, za první republiky a s pocho-pitelným omezením během války až do roku 1949. Rafinovaným trikem komunisté kaplany z armády vyštvali. Po téměř 50 letech se ovšem zpět do armády vrací. S určitým ostychem, s pochybnostmi ze strany církve, ale i armády. Několik kaplanů zkušebně vyjíždělo s vojáky na Balkán již v roce 1996 a osvědčili se jako pastýři vojáků v nebezpečných situacích. Proto byla oficiálně jejich služba vojákům obnovena roku 1998.

V čem se práce vojenského kaplana liší například od psychologa? Jak vypadá jeden den jeho služby?

Kaplani jsou důvěrníci, k nimž vojáci přicházejí proto, že se ne-

obávají žádného hlášení veliteli, žádného registrování svých problémů. Zpovědního tajemství si vojáci cení nejvíce. Kaplan citlivě vnímá problémy i radosti vojáků, nemusí nechávat vyplňovat žádné dotazníky, psát s nimi testy, počítat statistiky, je lidem ze srdce blízko, avšak nemusí zkoumat všechny podrobnosti problému vojáků. Je prostě s nimi. Svým postojem stále naznačuje, že mu na nich záleží. Chce jim vyjádřit vším, co dělá, že si váží jejich životů a že rozumí i té nejvnitřnější stránce člověka, duchovní. V kasárnách je i poradcem velitele, protože zná i to, co je ostatním lidem skryté, a může proto veliteli naznačit, jaká je atmosféra u jednotky. Bývá na poradách, hovoří s vojáky, jezdí s nimi na všechny akce.

Jakých vojenských misí v zahraničí jste se v minulosti zúčastnil? Která z nich vám připadala nejnáročnější?

Byl jsem jedním z prvních kaplanů po obnovení duchovní služby v armádě, proto jsem se zúčastnil i zahraničních misí v jejich počátcích, a tudíž i v netradiční podobě. Byl jsem dvakrát za vojáky v Kosovu ještě v době, když se počítalo, že náš úkol tam rychle skončí, a není proto třeba psychology nebo kaplany s vojáky posílat na celou dobu. Byl jsem za vojáky proto vždy jen pár týdnů a zase jsem

se vracel zpět do republiky. Složitě bylo, že jsem s nimi nemohl být celou dobu a poznat hloubku obtíží jejich služby. Po útoku na newyorská dvojčata jsem byl povolán k chemikům, kteří měli vyjet plnit úkoly do Afghánistánu. Nakonec skončili chemici připraveni v Kuvajtu, aby mohli zasahovat podle potřeby v Asii kdekoli bude třeba. Náročné bylo, že to byla dlouhá mise (půlroční), daleko od domova, v nejistotě, co nás kde potká. Obtížné bylo, že jsem musel vyjet následující rok znovu na stejné místo. Pak mě potkala ještě krátká mise s chemiky v Řecku při zajišťování bezpečnosti olympijských her.

Mluvil jste o chemicích.

Ve své kanceláři

S vojáky na cvičení

U jakých vojáků jste sloužil a kde sloužíte v armádě nyní?

V první fázi své služby jsem byl kaplanem u vojáků základní služby za povinné vojny. U bigošů, jak se říká, to je u pozemních mechanizovaných jednotek – tankistů, bévěpěček, ženistů, protiletadlovců, průzkumáků a dělostřelců. Chemikům mě vlastní jednotka, nyní již zrušená písecká 2. mechanizovaná brigáda, jen půjčovala v době, kdy bylo kaplanů ještě málo (nyní je nás již 32) a vyslat kaplana do mise do válečné operace bylo prioritou před službou v republice. V té době jsem prožíval s vojáky i napínavý přerod v profesionální armádu, kdy nás kaplany vojáci sami ubezpečovali, že nás v armádě potřebují a máme u nich svoje důležité místo. Nyní sloužím u zajímavé jednotky v Praze u Posádkového velitelství. Je to čestná stráž a poslední dvě vojenské hudby. Jsou reprezentativní jednotkou, jež zajišťuje obrovské množství slavnostních, vzpomínkových i smutečních akcí. Vojáci vítají a doprovázejí významné hosty na-

ších čelních představitelů a připomínají důležitá výročí. K nám do Krušných hor zajíždějí na vojenské pohřby i pravidelně na mnoho míst, jako je třeba Jáchymov.

Co vás přivedlo do Krušných hor? Proč zrovna Nejde?

Před 35 lety jsem přišel se skupinou přátel do Nejdku na společný prázdninový pobyt křesťanské mládeže. Poznal jsem tady nejvzácnější ženu svého života a po třech letech známosti jsem si ji odtud odvezl jako svoji choť. Prožil jsem s ní vzácné chvíle na všech životních cestách. Byla mi oporou vždy a všude a pomocí i ve chvílích, kdy jsme se museli kvůli službě vojákům vzdalit. Manželka nedávno musela nechat zaměstnání, aby se mohla postarat o stárnoucí rodiče. Přesídlila do Nejdku natrvalo. Vážím si jejího vztahu k rodičům. V Nejdku teď proto pobývám s manželkou každý víkend a chystám se tady zakotvit nakonec na důchod. V Nejdku se mi líbí atmosféra malého města, hezké vztahy lidí, kteří usilují o dobro pro druhé, příroda, hory.

Je doba adventu a blíží se vá-

noční svátky. Co byste sdělil čtenářům časopisu pro dny následující a nový rok 2016?

Advent byl pro mě vždycky časem očekávání Vánoc, hezké atmosféry, kdy se lidé snaží být k sobě blíží, být k sobě ohleduplnější, obdarovávat se a dělat pro sebe něco hezkého. Vždycky si v čase předvánočním připomínám, že Ten, který vytvořil tento svět a řídí ho, se rozhodl v lidské podobě jako Ježíš přijít k nám a být s námi i uprostřed našich starostí a obtíží. Jsem Mu za to vděčný a přál bych do nového roku všem v Nejdku a okolí, aby se mohli v tomto kraji cítit bezpečně, aby si mohli být vzájemně pomoci, aby si mohli sebe vážit a aby mohli být šťastní každý ve svém srdci a také se všemi ostatními. Vždycky se do Nejdku na víkend těším a těším se na všechno, co s vámi v tomto krásném koutě Čech prožiji nejen v roce 2016.

Pavel Andrš

foto: archiv
Miloslava Kloubka

Při prezentaci práce vojáků na školách

S vdovami po válečných veteránech Sedláčkovi, Špačkovi a Fajtlvi při soutěži o bustu generála Sedláčka

Zastupitelstvo obce Pernink schválilo na své říjnové schůzi finanční příspěvek pro obecně prospěšnou společnost Centrum české historie, která 12. listopadu 2015 odhalila v Praze na Masarykově nádraží pamětní desku připomínající útěk a vyhnání Čechů, Židů a anti-fašistů z pohraničí v roce 1938.

Zatímco si zastupitelé chystali podklady pro říjnovou schůzi, listoval jsem v našich kronikách, abych zjistil, jak se tato událost skutečně týkala právě naší obce. Nutno přiznat, že původní kronika z tohoto období je ztracena. Ve Státním okresním archivu Karlovy Vary jsou uloženy kroniky, které začal psát až v 80. letech minulého století Vítězslav Bartoš, a tudíž veškeré starší informace v nich uvedené jsou více či méně poplatné době, v níž vznikly.

K období těsně před druhou světovou válkou se kronikář vrací několikrát. V první knize je historie „přiohnutá podle požadavku objednatele“ a při veškerém dění v Perninku je hlavně zdůrazňována aktivita soudruhů a jejich komunistické strany. Nicméně v dalších knihách, psaných v 90. letech, je výčet histo-

Pamětní deska

rických událostí věcnější.

Rok 1938 byl jistě velmi vyhrocený, stupňovala se agresivita příznivců Sudetoněmecké strany, v létě se pak malá menšina českých obyvatel již necítila v Perninku bezpečně a odešla do vnitrozemí. Šarvátky byly na denním pořádku. Vše vyvrcholilo, když 200 českých policistů zatarasilo ulici mezi kavárnou Elite a spojitelnou (dnes potraviny „U Patrika“ a bývalé řeznictví naproti). Proti nim se postavila velká

Nad pamětní deskou

Park von der Fabrik aus gesehen

Park v Perninku

část místního obyvatelstva a více než hodinu stály obě strany proti sobě zcela nehnute. Poté čeští policisté odstoupili, aniž zasáhli.

Aniž bych chtěl jakkoliv snižovat útrapy, které v té době lidé prožívali, tak dočasný útěk z pohraničí postihl několik desítek perninských obyvatel, zatímco válečné ztráty a hlavně trvalý odsun postihly více než dva tisíce lidí. V Perninku totiž, podle zápisu v kronice, zůstalo po roce 1945 pouze 304 původních oby-

vatel. Je otázkou, zda v dnešní době je pamětní deska dostatečně vypovídající hodnotou, zvláště pokud již nelze přesněji rozklíčovat její význam v dané obci. Pro současnost je daleko lepší udržovat v paměti osobnosti a mecenáše, kteří v Perninku žili a velkou měrou se podíleli na jeho zvelebení a zviditelnění, jako například rodina Meinelů, jak již bylo popsáno v Luftu č. 6/2014.

Ve své době zaměstnávali až polovinu obyvatel, financovali elektrifikaci obce, podíleli se na budování parků a soch v nich, do kostela byly jejich přičiněním umístěny okenní vitráže a nový zvon. Jejich stopa je v naší obci zkrátka nesmazatelná, a proto by bylo dobré nenechat nás na tuto minulost zapomenout.

Martin Liška

Počet obyvatel (1930)	Celkem	Pernink	Rybná	Bludná
	3 024	2 751	153	120
z toho: mužů	1 453	1 329	66	58
žen	1 571	1 422	87	62
cizinců	47	47		
Čechů	51	47		4

Pro představu: v roce 1930 měl Pernink s oběma osadami (Rybnou a Bludnou) 3 024 obyvatel

Okrsek Pernink horské služby

Okrsek Pernink zahrnuje území v okolí tří stanic – Nové Hamry, Pernink a Plešivec. Na západě sousedí s okrskem Bublava a na východě s okrskem Boží Dar. Naší prvořadou činností je poskytování pomoci zraněným a ztraceným osobám v horském terénu v jakoukoliv denní či noční hodinu, nehledě na roční období.

V okrsku se nachází hned několik lyžařských areálů. V zimním období je hlavní náplní práce členů HS ošetřování zraněných lyžařů a snowboardistů, ale také poskytování první pomoci mimo sjezdové tratě (například na běžeckých tratích). Během letní sezony pak pomoc horské služby vyhledávají zejména cyklisté a turisté.

S přibývajícím popularitou zimních sportů ve druhé polovině 20. století rostl i počet návštěvníků Krušných hor. Zvyšoval se počet kilometrů sjezdových tratí, zlepšovalo se vybavení lyžařů. Do odlehlých končin našich hor se vydávalo stále více běžkařů. Ruku v ruce s tím se zvyšoval i počet úrazů, které jsou pro hory specifické, tj. úrazy na místech

špatně přístupných pro klasickou záchrannou službu. Logickým vyústěním bylo rozšíření působnosti horské služby. Ta od roku 1960 působila na Božím Daru, součástí zdejšího okrsku byla i výpomocná stanice na chatě Švýčárna pod Plešivcem. To byl de facto začátek činnosti horské služby v okrsku Pernink. Zakládajícími členy stanice

na Švýcarské byli Miroslav Kabeš, Josef Jindra a Ivan Šimon.

V únoru 1976 bylo rozhodnuto o definitivním odtržení od okrsku Boží Dar a 7. února 1976 vznikl samostatný okrsek Pernink. Již od počátku byl tvořen výše zmíněnými třemi stanicemi, respektive provizorními služebnami v prostorách civilních budov. Až s dalšími léty vyrostly samostatné stanice. Prvním vedoucím okrsku byl Miroslav Kabeš, dalšími členy Rudolf Däubner, Kurt Wrbík, František Forejt, Alfréd Šindelář, Petr Kollarík, Jan Jensen a Jan Šmíd.

První služebna v obci Pernink se nacházela v domě jednoho ze zakládajících členů – Rudolfa Däubnera. Následovalo několikrát stěhování do jiných improvizovaných prostor, než naši tehdejší členové postavili stávající perninskou služebnu v těsné blízkosti vleku Pod nádražím. Stanice byla slavnostně zkolaudována na podzim 1982. Další stanice brzy následovaly. V Nových Hamrech se nejprve sloužilo v dřevěné boudě vedle nástupní stanice vleku Velké sjezdovky, než byla v roce 1985 dokončena současná stanice. Jak již bylo uvedeno, na Plešivci horská služba sídlila nejprve na Švýcarské, následně se přemístila do dnes již neexistující chaty Orion. Samostatná stanice přímo na vrcholu Plešivce byla dokončena v roce 1986.

V současné době v okrsku Pernink působí jeden profesionální člen HS, sedm dobrovolných členů, jeden lékař a několik zájemců o členství

včetně aktivních členů HS v důchodovém věku. Během pracovních dnů zajišťuje službu profesionální člen, jež o víkendech doplňují dobrovolní členové a zájemci. Podle potřeby slouží o víkendu na stanici dva až tři záchranáři.

Členové našeho okrsku se pravidelně zúčastňují oblastních akcí a díky propracovanému systému školení si udržují vysokou profesionální úroveň a jsou platnou součástí integrovaného záchranného systému v kraji. V zimním období tvoří většinu úrazů zlomeniny, poranění kloubů (kolena, ramena), úrazy hlavy aj. Naši členové jsou vyškoleni pro záchranu osob ve výškách (například při nehodě při skalním lezení či poruše lanovky), organizování pátracích akcí, poskytnutí neodkladného ošetření při úrazech, ale třeba i při náhlé zástavě oběhu s nutností kardiopulmonální resuscitace. Součástí vybavení je i automatizovaný externí defibrilátor, který významně zvyšuje šance na přežití osob s náhlou zástavou srdce.

V současnosti je výraznou postavou okrsku Stanislav Kabeš, který zastává funkci metodika (školiče) oblasti a působí i ve škole HS, kde se připravují budoucí členové horské služby. Své místo v okrsku má také Vojtěch Danihel, jenž je vedoucím lékařem oblasti Krušné hory. Okrsek Pernink je pevnou součástí života v Krušných horách. Kdykoliv budete v nesnázích, obraťte se na nás – jsme tu pro vás.

Vojtěch Danihel, HS Pernink

Doškolení okrsku Pernink – zakládající členové Kabeš, Jindra a Máj (1965)

Horská služba působí v Krušných horách již 60 let, její členové ročně zasahují u 900 až 1 000 událostí. Od roku 2012 je sjednoceno její telefonní číslo pro celou Českou republiku na +420 1210. V posledních letech se Horská služba Krušné hory potýká s nedostatkem zájemců o členství. V případě zájmu o členství kontaktujte nejbližší stanici Horské služby (od západu: Bublava, Pernink, Boží Dar, Měděnec, Pyšná, Klíny, Bouřňák, Telnice).

Zimní doškolení HS Pernink (2008)

Členové okrsku Pernink (2015)

Železářny Šindelová

Vysoká pec v Šindelové je v současné době jediným pozůstatkem někdejšího věhlasného provozu zdejších železáren. Ty ve své době zaměstnávaly i přes 500 lidí a jejich uzavření za hospodářské krize na počátku 30. let minulého století se pro obec i její blízké okolí stalo do slova katastrofou.

Co do rozsahu patřilo krušnohorské železářství v Českém království na druhé místo hned za Podbrdsko. V okolí Šindelové se hamry na zpracování železa, vyrábějící zbraně a nářadí pro horníky, nacházely nejspíše už za doby vlády Karla IV. ve 14. století. Zdrojem suroviny pro zdejší hutě byly rudné žíly s krevlem v okolí Horní Blatné a Bludné a ložiska skarnových magnetitů, roztroušená na více místech na Nejdecku, mimo jiné také v Šindelové.

V roce 1635 je v Šindelové doložena výroba pocínovaných, tzv. bílých plechů, už předtím probíhala výroba černých plechů. K produkci bílého plechu se využíval přebuzský cín. Někdy na konci 16. či na počátku 17. století se zde začalo produkovat tyčové železo. Hamry byly odkázány na vodní pohon – vodu zajišťoval rybník Teich nalézající se v horní části obce. Okolní lesy poskytovaly hamrům dostatek dřeva, vedle toho však byla potřeba také dřevěné uhlí. V 19. století bylo dřevěné uhlí nahrazováno ve stále větší míře hnědým uhlím z nedaleké sokolovské pánve, což výrazně podpořilo rozvoj železářské výroby.

Přibližně do poloviny 18. století byly hamry na říčce Rotava v soukromém držení jednotlivých hamníků, později Nostitzové,

Stav vysoké pece před několika lety

majitelé jindřichovického panství, všechny místní hamry spojili do svých rukou. O století nato došlo k dalším změnám v železářské výrobě. Vysoká pec v Rotavě byla zrušena a nahradila ji nově vystavěná pec v Šindelové. Následně zde byla uvedena do provozu i cínovna. Vysoká pec existovala určitě již v roce 1757 a na sklonku 18. století přibyla ještě jedna.

Současná vysoká pec vznikla po roce 1818 na místě starší vysoko-

pecní hutě. Vedle vysoké pece se nacházela slévárna, v níž se produkovaly železné reliéfy, busty, podobizny, železná kamna, litinové plastiky a nářadí. Technologickou součástí železáren bylo šest tyčových (zkujňovacích) hamrů a tři plechhamry, jež zásobovaly cínovnu. Obživu v železárnách tehdy našlo zhruba 400 lidí, což řadilo železářny k největším zaměstnavatelům na Kraslicku.

Roku 1839 byla při pecích vystavěna válcovna plechu. V polovině 19. století se železářny skládaly z vysoké pece se slévárnou a modelárnou, pěti tyčových a dalších plechových válcoven, brusírny, pocínovny, stoupy a dalších pomocných zařízení.

V letech 1858 a 1859 byl celý areál hutě přestavěn a získal novorománskou podobu, jež kombinovala architektonicky zajímavým způsobem kamenné kvádry, struskové tvárnice a lícové cihly. Vysoká pec, jež doposud existuje, zůstala v provozu do roku 1873, kdy vlivem krize dřevouhelného železářství vyhasla, a to jako poslední v Krušnohoří. Pak se v objektu hutě nalézala slévárna

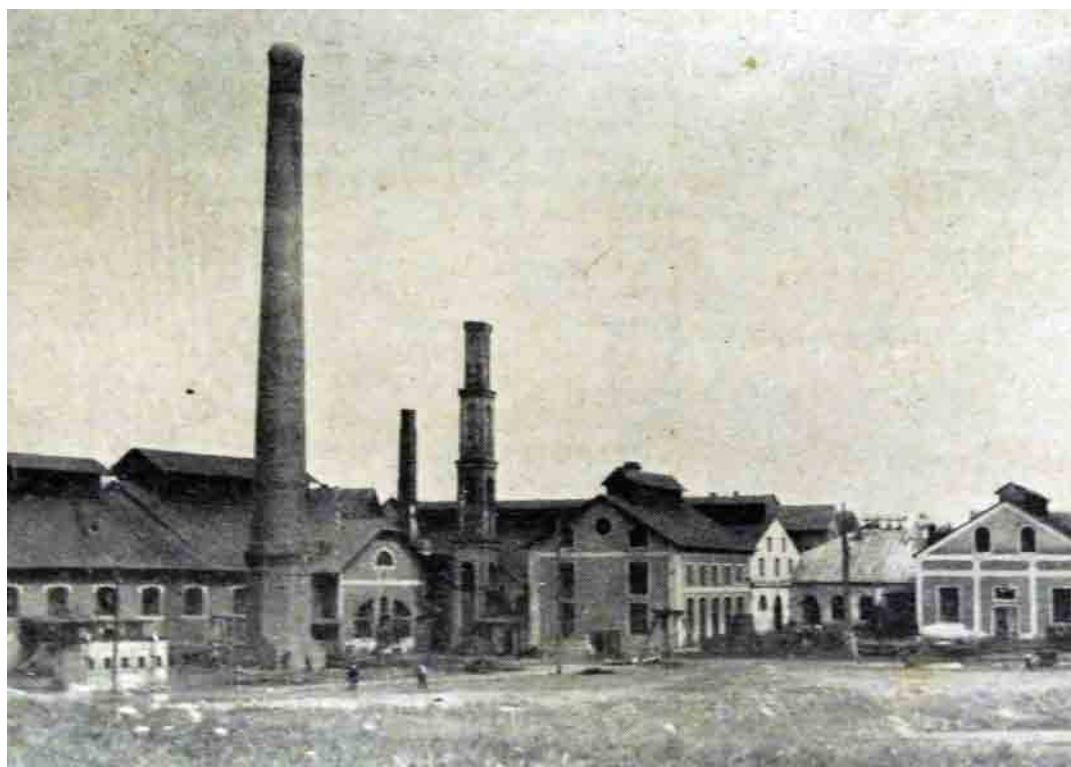
s kuplovnou a modelárna.

Vysoká pec je mohutným tělesem tvaru komolého jehlanu, je vystavěna z kamenných kvádrů a zakončena nástavbou z cihel a struskových tvárnic. Ta vroubila pracovní plochu na vrcholu pece. Uvnitř je poměrně štíhlý tavební prostor klasického profilu dřevouhelné vysoké pece. V dolní části stavby jsou dva polokruhové zužující se výklenky, čelní pro odpich surového železa a boční pro výfučnu s dmýchaným vzduchem. Pec měla výšku přibližně 11 metrů a ve své době patřila k mohutnějším. Za 24 hodin vyrobila přibližně 2,5 tuny surového železa.

Vysoká pec byla obklopena ze všech stran přístavbami. V předním, dnes nedochovaném přístěnků se před odpichovým výklenkem pece nacházela slévárna. Tady se kromě housek surového železa k dalšímu zpracování ve zkujňovacích hamrech odlévala mimo běžných výrobků i tzv. umělecká litina, tedy sortiment podobný jako v jiných hutních slévárnách té doby. Produkce struskových cihel, které našly využití v místním stavebnictví, netrvala příliš dlouho,

Pohled na továrnu od severu

Válcovna jemného plechu (asi před rokem 1918)

neboť se cihly údajně neosvědčily pro svoji křehkost a malou pevnost. Konaly se i pokusy s léčivou struskovou koupelí, jež měla posilovat nervovou soustavu, ovšem ty později ustaly.

V pravém křídle vysoké pece byla strojovna s trojitým truhlovým dmychadlem Gerstnerova typu. Od doby přestavby pece v 50. letech 19. století byl na jejím vrcholku umístěn ohřívač větru. K dalšímu strojovému vybavení železárny patřil šikmý výtah na suroviny k zavážení vysoké pece a stoupa k drcení tavebních přísad. Tyto tři stroje byly uvnitř budovy. Mimo ni stála ještě stoupa na strusky. Všechny čtyři stroje hnalo jediné vodní kolo, z jehož hřídele byl odvozen pohyb všech mechanismů. Energetické příslušenství hutě (vodní kolo s náhonem) se nacházelo mezi vysokou pecí a budovou přípravy vsázky, kde probíhal pod klenutím zavážecího mostu vodní kanál.

Na sklonku 19. století se válcovny dočkaly modernizace, čímž se výrazně zvýšila výroba plechů různého typu, které vět-

šinou mířily na export do Anglie a Německa. V roce 1909 splynuly Nostitzovské rotavsko-šindelovské železárny s Petzoldovými železárnami v Nejdku, čímž vznikla akciová společnost Železárny Rotava – Nejdek se sídlem ve Vídni. Po vzniku samostatného Československa bylo sídlo společnosti přestěhováno do Čech.

Během 1. světové války se provoz v Šindelově zaměřil na výrobu nábojových pláštíků, plechovek na konzervy a dalšího válečného materiálu. Dalšímu rozvoji mohla přispět výstavba železniční tratě z Nejdku do Rotavy, avšak její realizaci znemožnila první světová válka.

V závěru roku 1927 se zástupci železáren a Báňské a hutní společnosti v Brně dohodli na sloučení a na vybudování nového závodu na výrobu plechu v Karlově Huti poblíž Frýdku na Ostravsku. Důvodem omezení výroby či uzavření provozů v Rotavě, Nejdku a Šindelově byla racionalizace. Vzhledem k tomu, že by bylo do budoucna potřeba značně investovat do stávajících továrních budov, nehledě na špatnou dopravní

dostupnost zejména šindelovských železáren a potřebu dovozu všech surovin, byl pokládán přesun většiny výroby na Ostravsko za nejvýhodnější řešení, avšak pro propuštěné zaměstnance to znamenalo velké neštěstí.

Provoz v šindelovské železárně, kde tehdy pracovalo 566 zaměstnanců, byl zastaven na konci března 1930, následovala Rotava v červenci 1931 a podstatné omezení výroby

v Nejdku přišlo v následujícím roce. Ve všech třech provozech přišlo o práci celkem zhruba 3 300 osob. Do Karlové Huti bylo v letech 1930 a 1931 převzato z Nejdecka přibližně 135 a z Kraslicka 200 dělníků, přičemž část z nich se v dalších letech vrátila zpátky do regionu.

Přesun výroby na Ostravsko se uskutečnil v nejméně vhodné době. Rozhodnutí sice padlo již v roce 1927, ovšem nikdo tehdy nemohl tušit blížící se hospodářskou krizi. Uzavření železáren v Šindelově pocítila nejvíce sama obec, postiženy však byly i okolní obce jako Krásná Lípa a Ptačí. Na 681 obyvatel Šindelové připadalo 320 nezaměstnaných.

Po druhé světové válce převzal bývalou železářnu státní statek, který připustil její značné zrušení. Nic se na tom nezměnilo ani po roce 1989, ovšem v poslední době zásluhou Spolku za zachování hutě v Šindelově dochází k obnově prostoru vysoké pece a zkrášlení jejího okolí. Jednoznačným cílem spolku je zakončování stavby, aby se stala důstojným symbolem historie železářství našeho regionu. Hut' v Šindelově byla zařazena mezi 12 nejohroženějších památek tohoto druhu v České republice.

**Pavel Andrš s využitím podkladů Jiřího Hruzy
foto: Heimatmuseum Stadt-
und Landkreis Neudek in
Augsburg-Göggingen**

Pohlednice Šindelové – uprostřed železárny, v pozadí obec Krásná Lípa (20. léta 20. století)

Významné jáchymovské osobnosti

V minulých jedenácti číslech našeho časopisu jste mohli sledovat seriál Z minulosti horního města Jáchymova, který jsme věnovali Jáchymovu jako narozeninový dárek k jeho výročí 500 let od založení v roce 1516. Mohli jste pouze v malých úryvcích sledovat barvitou historii slavného města od jeho vzniku až do konce 20. století. Avšak dějiny tvoří lidé a jejich dílo, jejich myšlenky a schopnosti je zrealizovat. Poslední příspěvek seriálu skládá hold právě těmto lidem, kteří ovlivnili život nejen v Jáchymově a jeho okolí, ale i v Čechách a celé Evropě. Můžeme krátce připomenout pouze některé z těchto osobností, mnoho dalších však zůstává nezmiňovaných.

Osobnosti 16. století

Jan Niavis – moudrý a vzdělaný poustevník. Žil na přelomu 15. a 16. století. Svou poustevnu měl pod Vlčí horou na území dnešní Mariánské. Vydal proroctví, v němž předpověděl vznik dolů a bohaté města, jeho úpadek a následný nový vzestup. Toto proroctví si připomínáme dodnes.

Hrabě Štěpán Šlik – zakladatel horního města Jáchymov, energický a podnikavý muž v podmínkách nejranějšího kapitalismu. Zhodnotil první bohaté nálezy stříbra ražbou jáchymovských tolarů. Přivedl město k rozkvětu. V roce 1526 se zúčastnil s králem Ludvíkem Jagellonským bitvy u Moháče proti Turkům, ze které se již nevrátil.

Heinrich von Könritz (Könnerritz) – šlikovský hejtman, horní a hutní odborník, obratný politik, zajišťoval první výrobu mincí, výrazně ovlivnil rozvoj města

Stephan Roth – zakladatel a rektor latinské školy, pravděpodobně položil základ latinské knihovně, přítel Agricoly, Luthera a dalších významných lidí

Václav Payer – lékař původem z Lokte. Sepsal první knížku o nemocech jáchymovských horníků

Georg Agricola – vlastním jménem Georg Bauer. Pracoval v Jáchymově jako lékárník a lékař, učenec světového významu, zakladatel mineralogie, politik, historik,

muž mnoha zájmů. Autor několika knih, z nichž zejména „De re metallica libri XII“ (Dvanáct knih o hornictví a hutnictví) se stala po několika století základní knihou oboru. V podstatě jde o první hornickou učebnici.

Blasius Wefring – vyhotovil většinu dřevorytů pro Agricolovu knihu Dvanáct knih o hornictví a hutnictví, jeden ze zakladatelů technického kreslení

Johann Mathesius – kazatel, humanista, rektor latinské školy, autor jáchymovské kroniky a dalších děl, první životopisec Martina Luthera. Ve svých kázáních, která sepsal v knize Sarepta, hovořil k horníkům o jejich práci.

Nikolaus Herman – učitel latinské školy, hudební skladatel

Caspar Ulich – umělec, tvůrce mnoha slavných handsteinů, mincí a medailí

Michal Mochelbach – vynálezce mihadel, zařízení, které umožnilo přenést mechanickou energii od zdroje (většinou od potoka) na místo využití (k dolu) i přes kopec

Lasarus Ercker – vrchní perkumistr a mincmistr Koruny české, prubíř, autor knihy o prubířství, jež byla povinnou v hornické škole ještě za dvě stě let po napsání a byla vydána také ve 20. století. Prubíř zkouší kvalitu a bohatost rud, čistotu a obsah drahých kovů, mincí.

Osobnosti 17. století

Kryštof Taubenreuther – jáchymovský rodák, moudrý člověk, zesnul v roce 1609 na Měděnci. V Jáchymově byl výběřčím desátkou, od roku 1600 mincmistrem. V závěti přikázal ze svého majetku vyplácet nadaným studentům stipendium ve výši 30 tolarů, které se vyplácely až do 19. století.

Jacob Schödllich – varhaník, potom stavitel nového typu varhan, skladatel až dvanáctihlasých sborových písní, starosta (obratný politik v podmínkách rekatolizace)

Johann Georg I. – saský kurfiřt, umožnil 854 exulantům z Jáchymova založit nové město Johanngeorgenstadt (1654)

Franz Hellmich – důlní dozorce, zavedl v jáchymovských dolech používání střelného prachu

Osobnosti 18. století

Jan František Lauer – byl v roce 1716 jmenován administrátorem úřadu nejvyššího perkumistra a mincmistra českého, dal podnět k vybudování světově první hornické školy v Jáchymově

Jan F. Weyer – první ředitel první hornické školy na světě (již předtím vychovával hornické učně), správce vrchního horního úřadu

Abraham Gottlob Werner – významný mineralog, profesor báňské akademie ve Freibergu,

znalec jáchymovského podzemí, které vzal jako důkaz pro svou neptunistickou teorii. Upozornil mj. na tehdy již téměř zapomenuté Agricolovo dílo.

Kristián Heubel – jeden z prvních žáků jáchymovské hornické školy. Roku 1724 byl jmenován českou komorou horním a hutním pojezdým. Mimo povinnosti inspektora vyučoval na jáchymovské škole, kde pro potřeby výuky zřídil potřebné laboratoře.

Franz Karl Hompisch – prostý důlní praktik, který se vypracoval na místo báňského úředníka. Své zkušenosti a poznatky z 24 let dlouhé práce v jáchymovských dolech a z prohlídek dalších dolů v Čechách, zvláště na Šumavě, zapsal v obsáhlém, 888stránkovém rukopise, uloženém v knihovně horní akademie ve Freibergu. Mimo jiné popsal postup rýžování hald a unikát lidové techniky, „strojní“ zařízení používané v Jáchymově roku 1771.

Johann Nepomuk Miessl – rodák z Horní Blatné působil v jáchymovských dolech účtyhodných 41 let. Vylepšil vápené a cínové pece včetně postupu hutnění stříbra. Zavedl v Jáchymově výrobu suříku (první v Čechách). Napsal třídílnou kroniku Jáchymova, bohužel se v archivu Národního muzea Praha ucho-

Štěpán Šlik

Georgius Agricola

Johann Mathesius

Abraham Gottlob Werner

val pouze první díl. Zodpovědně a statečně se zachoval při požáru 23. července 1782, kdy zachránil horní pokladnu, archiv vrchního horního úřadu v Jáchymově, sbírku důlních map a cenných minerálů, dřevěné modely dolů od J. J. Rosenbauma. Za svou dlouholetou úspěšnou činnost a za prokázanou statečnost byl císařem Josefem II. povýšen do šlechtického stavu s titulem Edler von Zeileisen.

Osobnosti 19. století

Anton Peter Böhm – děkan a historik, autor obsáhlé kroniky od počátků Jáchymova do roku 1834, která se stala hlavním podkladem pro mnoho pokračovatelů a badatelů, děkana Lindnera a dalších

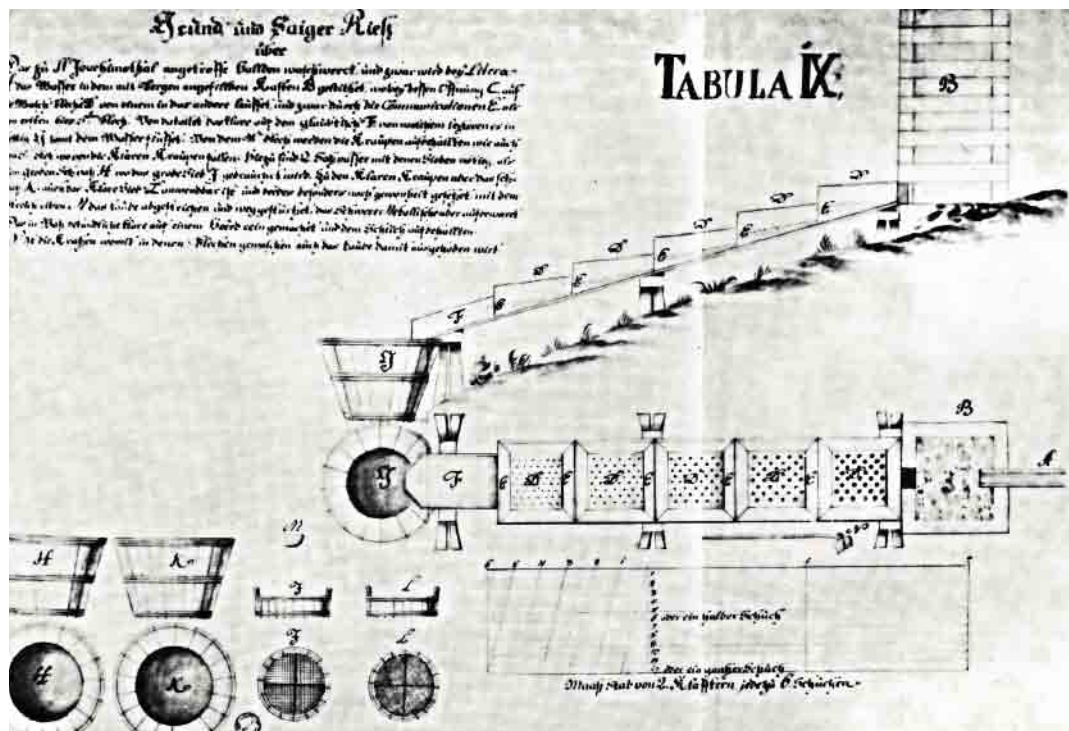
František Siegl – jáchymovský stavitel. Mimo mnoha staveb postavil továrnu na výrobu tabákových výrobků. Solidní budovu ve tvaru U o vnějším půdorysu 95 x 47 metrů postavil za necelé dva roky.

Adolf Patera – chemik, který zavedl ekonomický postup získávání stříbra z jáchymovské rudy a nový průmyslový postup výroby uranových barev. Sepsal poznámky o významných jáchymovských osobnostech 16. století.

Karel Viktor, rytíř von Hansgirk – básník uznávaný i u vídeňského dvora, zastánce národnostního smíření. Sám se považoval za německy mluvícího Čecha.

Gustav Schmidt

Z rukopisu F. K. Hompische (z části o rýžování)

Okresní hejtman Jáchymova, který se zasloužil o rychlou obnovu města po požáru v roce 1873. Zemřel v Jáchymově a je pochován na místním hřbitově.

Gustav Schmidt – strojní inženýr (vodosloupové čerpací stroje na dole Svornost, důlní technika na dole Werner, regulace parních strojů, větrání dolů), byl hlavním technikem mocnářství pro oblast čerpacích strojů (Oberkunstmeister). Vyučoval

na báňských školách v Příbrami a Leobenu a také na Karlově univerzitě v Praze.

Karl Siegl – historik, městský archivář, vedoucí muzea, autor řady publikací

František Babánek – od roku 1881 byl v čele horní a hutní správy v Jáchymově. Silně se zajímal o geologii, mineralogii a hornickou historii jáchymovského revíru. Publikoval první geologickou mapu jáchymovského rudního revíru.

Osobnosti 20. století

Josef Štěp – uznávaný báňský odborník. V Jáchymově působil v letech 1889–1924 nejprve jako geolog na dole Werner a později jako ředitel Státní horní a hutní správy. Od roku 1918 byl v čele Státní horní správy.

Gregor Lindner – autor kroniky města, kroniky stělců, velký jáchymovský patriot, významný církevní hodnostář

Maximilian Kraus – závodní dolu

Josef Štěp

Gregor Lindner

Josef Kühn

Werner (1912–1916), autor podrobné knihy o jáchymovských dolech přeložené po druhé světové válce do ruštiny jako základ znalostí pro sovětské geology. Padl na italské frontě (1917). Byl posmrtně vyznamenán císařem Karlem I. za statečnost Řádem železné koruny 1. stupně.

František Horák – horní adjunkt, vedoucí provozu v uranové továrně, závodní na dole Werner (1916–1918)

Karl Ulrich – ředitel uranové továrny, odborník na získávání radia

Josef Kühn – umožnil a podpořil zřídit ve svém domě první radonové lázně na světě (1906)

Leopold Gottlieb – městský lékař, zavedl lázeňství radonovou vodou v domě pekaře Kühna

Marie Curie-Sklodowská – vědkyně světového věhlasu, v jáchymovském rudním materiálu objevila polonium a radium. Výsledky svého bádání nezištně předala do Jáchymova. Neustále měla zájem o technologii a postupy užívané v Jáchymově při separaci radia a léčení nemocných.

Jaroslav Urban – hoteliér z Hradce Králové, který vrátil světovou úroveň hotelu Radium Palace a velice pomohl jáchymovským lázním získat světový věhlas

František Běhounek – fyzik, vědec, žák Marie Curie-Sklodowské, prováděl v Jáchymově řadu měření a významná vědecká bádání

Johann Pschorn a jeho synovec

Hans Pschorn – kapelníci lá-

zeňského orchestru, oba pozvedli kulturní úroveň v lázeňském městě

Maximilian Hüttisch – akademický malíř, grafik, jáchymovský rodák uznávaný v západní Evropě

Jan Urban – ředitel jáchymovského muzea

Osobnosti 21. století

Jan Hloušek – obohatil mineralogii o další poznatky o jáchymovských minerálech. Upravil mineralogickou sbírku a výstavu v muzeu. Autor mnoha odborných článků o jáchymovských minerálech, jeho rozsáhlá publikace o Jáchymovu je uveřejněna na internetových stránkách.

Jaroslav Ohec

Literatura: Veselovský

František a kol.: Who was who in Jáchymov mineralogy II. In: Journal of the Czech Geological Society, 2003, č. 48 (3–4), s. 193–205. Praha.

Leopold Gottlieb

Jan Urban

Marie Curie-Sklodowská

Jan Hloušek

Pepp Grimm

Od října 1942 do května roku 1945 provozovali nacisté v Nové Roli jižně od Nejdku koncentrační tábor pro 100 mužských a 400 ženských pracovníků porcelánky Bohemia (Keramische Werkstätten AG). Češi na tom samém místě v květnu 1945 uvěznil 1 800 sudetských Němců, mužů i žen, které využívali pro nucené práce. Můj otec Pepp Grimm tam byl šest měsíců nucen dít téměř k smrti. V následujícím textu popisuje své smutné Vánoce roku 1945.

Vánoční čas rozezvucí ty nejtajnější struny lidské duše a vyčaruje ve všech srdcích šťastně pokojný pocit, který můžeme ucítit jen v ten jeden den. Vánoční čas je stále zářící kamínek v barevné mozaice mládí a starému je každá hodina vánočního dění zážitkem. Takovým zážitkem pro mě zůstávají Vánoce roku 1945 v koncentračním táboře Nová Role.

Předvánoční dny byly mrazivě studené, sníh bez přestání padal z hustě zataženého zimního nebe a s úzkostí i nadějí v srdcích očekávalo 1 800 lidí internovaných v barácích tábora Štědrý večer. V nuz-

ném oděvu a s prázdným žaludkem vykonávala část z nich úklidové nebo lesní práce v blízkém okolí, stále pod dohledem surových bachařů. Krátce před štědrovečerní slavností byla na širokém dvoře tábora vybrána velká skupina lidí pro nucené práce v mostecké hnědouhelné oblasti. Pro ně byl vánoční dárek jasný.

V této stísněné atmosféře se blížil Štědrý večer. Radostný nádech prošel táborem, když bylo oznámeno, že velitel tábora povolil vánoční oslavu. Jako slavnostní večere se podávala pocukrovaná a výjimečně i se solí připravená krupicová kaše (solené jídlo se pro nás stalo neznámým, neboť sůl byla z jídelničky vypuštěna). Naši kamarádi, kteří pracovali mimo tábor, přinesli tajně malé vánoční stromčky. V každém baráku stál jeden takovýto symbol křesťanských Vánoc. Muži kolem seděli mlčky a myšlenky jednoho z nich se mohly zdržovat v Abertamech, jiného v Perninku. Jak se asi daří doma manželce a dětem? V tak složitých chvílích bolí nevědomost dvojnásobně. Do tohoto

Smutné Vánoce 1945

mlčení se najednou z baráku ozvala píseň zpívaná malou pěveckou skupinou pod vedením kamaráda Grimma z Horního Žďáru. „Sonntag ist's für alle Herzen, Sonntag ist's für alle Schmerzen...“ Posloucháme a zní to jako andělský sbor v tomto opuštění, odlesku bývalé svobody. Mlčky se plížíme o půl dvanácté v noci k baráku č. IV, který je zaplněn do posledního místa a prostor všem nabídnout nemůže. V jednom rohu stojí kamarádem pracně vyřezaný betlém a malý improvizovaný oltář.

Někteří vytahují svaté obrázky ze svých kapes a staví je na oltář. Měl jsem to štěstí, že jsem během dne ještě mohl mluvit se svou manželkou, která mi kromě jídla podstrčila i pár vánočních svíček a trochu kadidla. Z Abertam do Nové Role je to přibližně 17 km cesty lesem. Má žena chodila tuto trasu třikrát týdně s mými dcerami Rosl a Gretl, aby mi něco přinesly. Můj malý syn Peppi s nimi chodit nemohl.

Mladý student teologie zahájil prostou vánoční oslavu, modlitby stoupají do nebe k Bohu, který nám jako jediný může pomoci. Poté se z mužských i ženských hrdel ozve zpěv koledy „Tichá noc, svatá noc...“, končící vzlykotem a slzami, jež se lesknou na svíčkami lehce ozářených obličejích a za něž se nikdo nestydí.

Mlčky a zahloubaní se plahočíme zpátky do svých ubytoven, táborový život se vrací do starých kolejí a vánoční mír skončil.

To byly moje Vánoce v roce 1945 v českém koncentračním táboře Nová Role, na něž do konce života nezapomenu.

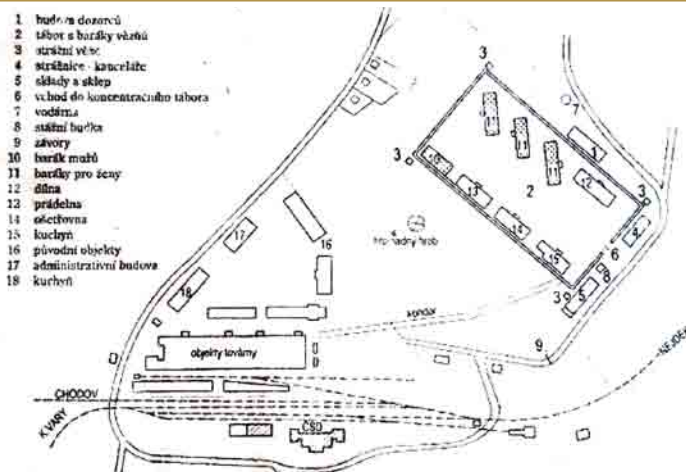
Toto byla zpráva mého otce Peppa Grimma, jenž se narodil v Abertamech 20. prosince 1899 a zemřel 28. června 1961 v Offingenu an der Donau. Náš rodokmen jde v Krušných horách až do roku 1520. Nikdy jsme žádnému Čechovi nezpůsobili žádnou újmu. Můj otec nebyl v žádné straně, nebyl ani ve wehrmachtu, ani u SS. Byl ševcovským mistrem a obchodníkem. Po odsunu mohl žít ještě pár let v Německu, ale jeho existenci a zdraví podlomili čeští dozorcí.

Jsem jeho synem a nyní předsedou spolku Heimatgruppe „Glück auf“ – Freunde des Heimatmuseums Stadt- und Landkreis Neudek in Augsburg e.V. Už dlouhou dobu máme dobré kontakty s českými přáteli v Čechách. Jsem také členem Česko-německé společnosti v Augsburgu. Nenávist a pomsta jsou nám, křesťanům, vzdálené, ale na naše nevinné mrtvé nezapomínáme. Mou zásadou je: „Odpustit ano, zapomenout však nikoliv.“

Josef Grimm

V Nové Roli bylo po válce zřízeno internační středisko, jež bylo z německé strany chápáno jako koncentrační tábor. Nebyli v něm umístěni jen „běžní“ civilisté, ale také příslušníci SS a NSDAP.

(red)

Plán koncentračního tábora Nová Role

Do srdce Evropy na vánoční trhy

Pokud byste se v období adventu a vánočních svátků rozhodli opustit svůj kraj a zlákala by vás představa podívat se, jak se na vánoční svátky chystají a prožívají je v jiných částech naší země, doporučoval bych vám navštívit naše hlavní město Prahu.

Tradice vánočních trhů vznikla u našich sousedů v Rakousku a Německu, odkud se ještě ve středověku rozšířila do českých zemí i celé Evropy. Vánoční trhy historicky sloužily k tomu, aby se lidé před nadcházející zimou zásobili teplým oblečením, potravinami, dřívím a dalšími potřebami pro její bezúhonné přečkání. Až postupem času se tato tradice s rostoucím dostatkem změnila na období nákupů dárků pro rodinu a blízké, spojenou s ochutnáváním vánočních specialit a nápojů a doplněnou kulturním programem.

Kulturní program se jako součást koloritu vánočních trhů začal objevovat v 19. století. Na vánočních trzích v té době nechyběly střelnice, boudy loutkářů a rytířské hry. Vánoční atmosféru pak umocňovalo osvětlení olejovými nebo petrolejovými lampami. Předvánoční trh vrcholil blížícím se Štědrým dnem. Do zasněžené a mrazivé Prahy se na saních sjížděli nakupovat bohatí lidé z venkova. Také pražští drožkáři a fiakristé vyměnili vozy za sáně a všude bylo

slyšet cinkání rolniček.

Období adventu však nejsou jen vánoční trhy, ale už od 18. století je s tímto obdobím spojena tradice charitativních akcí. Například za vystavování betlémů mimo chrámové prostory se muselo platit, přičemž část z těchto peněz byla použita na dobročinné účely.

V Praze letos začaly hlavní vánoční trhy na Václavském a Staroměstském náměstí 20. listopadu a budou trvat až do svátku Tří králů 6. ledna 2016. Půjde opět o největší vánoční trhy v České republice, které letos čerpají inspiraci z díla českého malíře Josefa Lady. Organizátoři se těší, že do Prahy i s jejich přispěním letos vtrhne pravá ladovská zima a všechny návštěvníky přiměje k tomu, aby nejenom zavzpomínali, jak zábavné je sáňkování nebo jak probíhá správná koulovačka třeba i na Václavském náměstí. Ladovy obrázky zná přece u nás každý! Organizátoři oslovili řemeslníky, výrobce českých ozdob i kuchaře a pekaře, aby svými produkty ještě umocnili vánoční atmosféru. V adventní

Staroměstské náměstí s Týnským chrámem

vesničce potkáte kocoura Mikeše, uvidíte vesnické děti hrající si ve sněhu i typického ponocného. Na obou zmíněných náměstích se mohou návštěvníci metropole těšit na desítky stánků s drobnými dárečky a tradičními pochutinami. Chybět zde nebudou svažené víno, připravované podle speciálního receptu ze španělského moku, pra-

žené mandle, trdelníky, punče ani klobásky a pečené maso. Děti se dočkají betlému s živými zvířaty a všechny, kdo půjdou okolo, jistě potěší české koledy a melodie v podání dětských a folklórních sborů z celé republiky.

Staroměstské náměstí je podle mého názoru nejkrásnějším místem v Praze pro konání vánoč-

Vánoční strom na Staroměstském náměstí

Ladovský betlém

ních trhů, neboť ho obklopuje nádherná kulisa historické architektury, již dominují Staroměstská radnice s orlojem, pomník mistra Jana Husa, chrám Matky Boží před Týnem a kostel svatého Mikuláše. Uprostřed náměstí, jež je osvětleno dvaceti tisíci led diodami, stojí 23 metrů vysoký vánoční strom, který byl darován Praze městem Česká Lípa, kde rostl asi 60 let.

Letos září vánoční strom i s celým náměstím ve zlato-bílé barvě a zdobí ho na šest set vánočních koulí. Do větví stromu dekoratéři zavěsili okna s typickými postavami z obrázků Josefa Lady – kocourem Mikešem, kozlíkem a ponocným.

Trpyt stromu dodaly zlaté hvězdy o průměru až 50 centimetrů. Na špičce smrku dohlíží na celé náměstí kometa. Kousek od stroměčku je postaveno pódium, na němž probíhají živá vystoupení doplněná svátečními melodiemi. Připraven je téměř čtyřicetidenní pestrý program, ve kterém nebudou chybět tradiční vánoční koledy, šansony, zvonohra, ukázka staročeských vánočních zvyků ani vystoupení rockové kapely. Vrcholem programu bude Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby v podání sólistů Národního divadla a Státní opery Praha, jež se uskuteční 24. prosince od 21 hodin.

Václavské náměstí se během vánočních trhů musí vypořádat se stavbou výtahu do podzemí stanice metra Můstek. Proto se trhy částečně rozšířily i do ulice Na Příkopě tak, aby lidé měli dostatek prostoru pro společenské vyžití. Na Václavském náměstí umístí organizátoři pódium o velikosti 3 x 4 metry, na kterém v průběhu dne vystoupí folklórní soubory i pouliční umělci. Umělý vánoční strom na Václavském náměstí skrývá letos malé překvapení – uvnitř návštěvníci mohou najít betlém s Ladovými postavami. Na Václavském náměstí dále vyrostl fotokoutek v podobě vesničky s lavičkami. Novinka tu čekala i na děti. Přímo v centru tržiště si mohly 5. a 6. prosince vyzkoušet jízdu na snowboardu v umělém miniparku.

Vánoční veselí od konce listopadu prorůstá z obou hlavních náměstí do celé Prahy a je jedinečným zážitkem se po takto vyzdobené matičce Praze projít. Vánoční trhy a výzdoba postupně zaplňují i menší náměstí, náměstíčka a podloubí domů. Z dalších větších pražských trhů musím jmenovat alespoň ty, jež se uskuteční na náměstí Republiky (25. 11. – 24. 12.), náměstí Míru (20. 11. – 24. 12.) a Tylově náměstí (23. 11. – 24. 12.) – všechny s otevírací dobou od 10 do 19 hodin. Již na první adventní neděli byly trhy i ulice finálně vyzdobené a připravené potěšit oko zvědavého turistu.

Pokud se vám nebude chtít strávit celý den jen mezi tržišti a měli byste chuť se trochu projít, doporučil bych vám procházku po staré Praze, která stále patří mezi nejvíce lákavější části tohoto města i celé naší republiky. Nikde jinde nenajdete takovou koncentraci míst, kde na vás dýchá historie a romantika dávno zašlých časů. Málokde se můžete na tolika místech zastavit a odpočívat nebo chodit po stejných cestách jako Franz Kafka, Wolfgang Amadeus Mozart, pražský Golem, Jaroslav Hašek nebo klukovská parta z Foglarových Rychlých šípů. Zaručeně vás nezklame procházka z Hradčan dolů Nerudovou ulicí až na Karlův most a Staroměstské náměstí, jež je navíc v tomto období umocněna kouzlem Vánoc.

Stará Praha ovšem není pouze místem, kde narazíte na davy turistů, ale i místem malebných uliček s oprýskanými omítkami, které nadále žijí svým tichým životem a o to možná více ukazují to častokrát popisované kouzlo této části města. Toulat se ulicemi Kampy, kde protéká Čertovka, a dojít třeba až na Petřínskou rozhlednu, odkud je možné se vydat po vrstevnici kolem Strahovského kláštera až na Pražský hrad a po zámeckých schodech zpět k Vltavě, je nezapomenutelný zážitek pro každého návštěvníka i obyvatele Prahy. Rozhodněte se a přijďte načerpat sváteční atmosféru!

Jaroslav Tlapa

Václavské náměstí

Náměstí Míru s kostelem sv. Ludmily

Oldřichov, kdysi naleziště cínu, nyní rekreační oblast

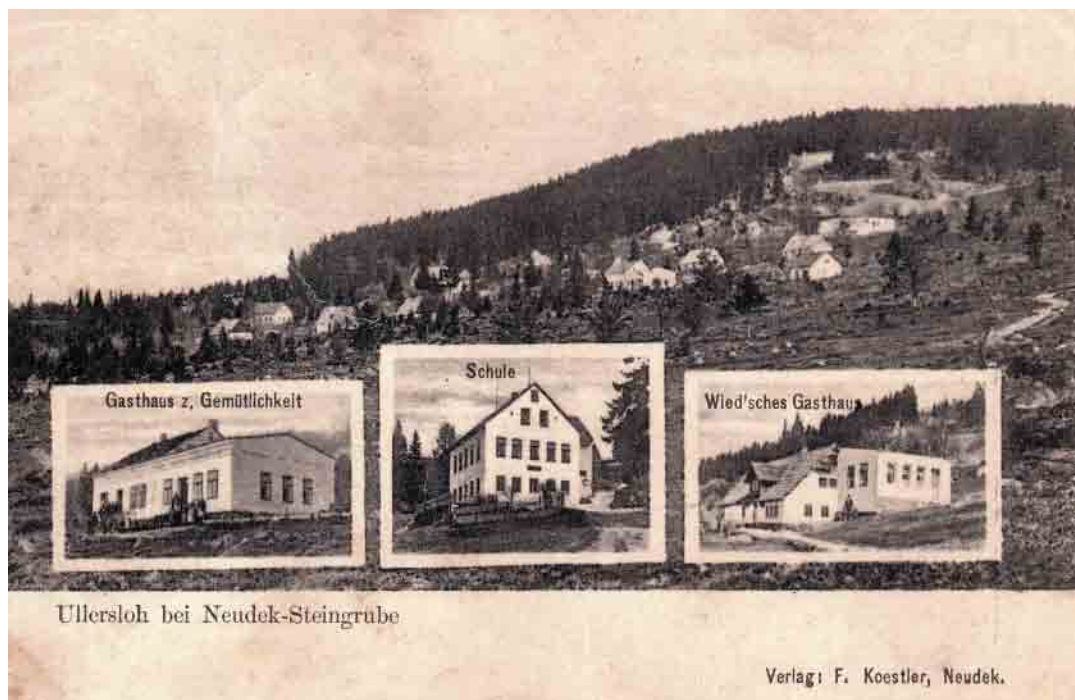
Severovýchodně od Nejdku ležící Oldřichov (Ullersloh) je poprvé doložen v roce 1581 v souvislosti s těžbou cínové rudy. První osadník jménem Ullrich byl údajně horníkem a odborníkem na cín a železo. Pocházel z Horní Falce v Bavorsku a podle něho obec později získala jméno „Ullers-Lohe“ (Lohe, tj. příkop, důl, dolík). Název Ullerslohe (také jako Ullersloh) nesla obec od roku 1780.

Dolování cínu a železa nejvíce vzkvétalo kolem roku 1580. Doly se nacházely převážně na kopci Vysoká jedle (Ringelsberg, 851 m n. m.) západně od obce. Nejvýznamnějším z cínových dolů se stal důl sv. Michaela (St. Michaeli-Zeche) a na stejném vrchu byl v provozu důl sv. Vavřince (St. Laurenzi). Dalším střediskem dolování byl kopec Světlna (Hellberg, 814 m n. m.), na jehož západním svahu se nacházejí příkopy po staré těžbě údajně železné rudy. V nejdecké horní knize je v roce 1574 zaznamenán cínový důl Auf dem bescherten Glück na severovýchodním svahu Světliny nad někdejší domem č. p. 59. Nad tímto domem vznikly i dva báňské rybníky napájející stoupovnu (drtíru rudy). Na Oldřichovském vrchu (Schlosserberg, 841 m n. m.) byly získávány železné rudy až do roku 1868.

Ani ve 20. století nezůstalo hornictví stranou. Neúspěšné kuttací práce byly prováděny krátce před první světovou válkou například nad místní školou (č. p. 66). V letech 1913–1915 byla do svahu hnána štola pravděpodobně na hematit. Uvádí se, že měla být nafárána i žíla se smolincem a niklovou rudou. Geologické průzkumy probíhaly i v dalších třech desetiletích, avšak nedávaly naději na výskyt větších zásob železné a manganové rudy. V okolí Oldřichova (na jižním okraji rašeliniště Oceán) se v minulosti dobývala také rašelina pro zimní otop.

Do dnešních dnů se z bývalých cínových dolů zachovala pravděpodobně pouze jedna štola. Vede od severozápadu do svahu Světliny. Kousek (jihozápadně) od toho místa se nacházela slavná hospoda Kräutertal (Květnice, č. p. 62), která byla kdysi hojně navštěvována a zmiňuje se o ní i Franz Achtner ve svých vzpomínkách Jaké to bylo kdysi doma v Nejdě.

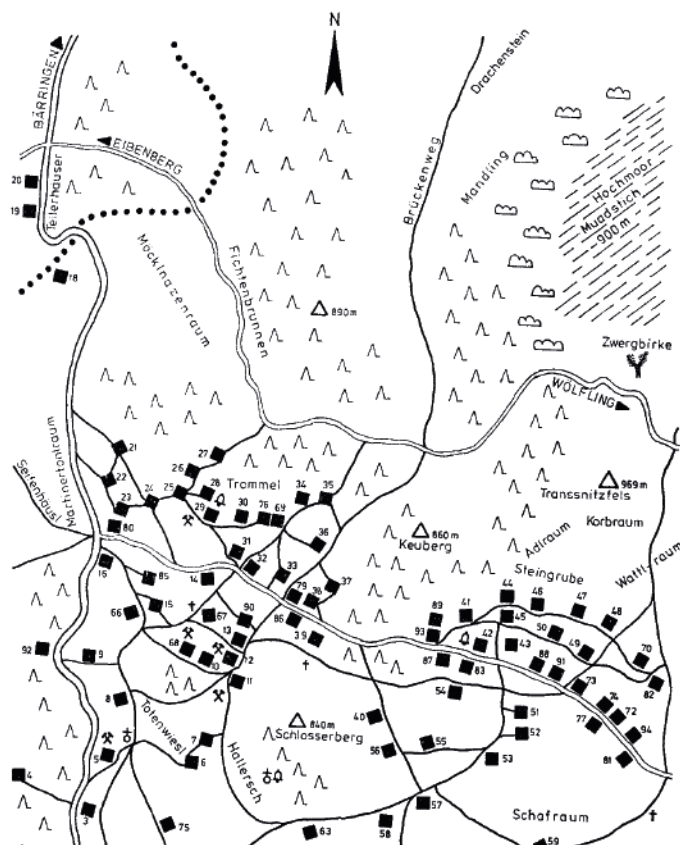
Když vlna hornictví odezněla, nacházeli zdejší obyvatelé obživu v dřevařství, uhlířství a mohli se žít i jako nádeníci. Podle

Pohlednice Oldřichova z doby kolem 1. světové války

Tereziánského katastru (1775) docházela část obyvatel za práci do sousedního Saska. S nástupem průmyslu v 19. století zvolili někteří z místních uplatnění v nejdeckých továrnách.

Oldřichov se členil na 4 části – Trommel (Buben), Steingrube (Kamenolom), Kräutertal (Květnice) a Tellerhäuser (Tellerovy Domy). Hlavní část obce (Trommel a Steingrube) se rozkládala po obou stranách silnice vystavěné v několika etapách v letech 1919 až 1936, vedoucí z Děpoltovic a ústící na hlavní silnici z Nejdku do Perninku. V těchto místech bylo nejvíce domů (zhruba dvě třetiny ze všech). Nacházel se zde obecní úřad, zvonice (vedle č. p. 42), hospoda Gemütlichkeit (V pohodě, č. p. 73), dále v č. p. 33 byl obuvník, v č. p. 86 řeznictví a hospoda. V centru obce se nacházelo mj. truhlářství (výroba nábytku), obchody s potravinami, krajkami a dřívím. Škola stála sice trochu stranou od středu obce, ale byla blízko hlavní silnice z Nejdku do Perninku. Na sklonku 19. stole-

Plán obce před rokem 1945

tí v ní podle pamětníků vyučoval náboženství i Jan Šrámek (1870–1956), pozdější československý lidovecký politik. V Oldřichově fungovaly různé spolky, a to pěvecký družstevní (záložna), zemědělsko-lesní i myslivecký a sportovní.

Podle německých záznamů byly v obci tři zvonice. Jedna se nacházela v části Trommel severovýchodně od dnešní perninské křižovatky (mezi domy č. p. 28 a 29). Další stála poblíž domu č. p. 42 (severně od silnice na Lužec) v části Steingrube a třetí jižně od Oldřichovského vrchu. Poblíž této třetí zvonice jsou dodnes patrné zbytky tzv. Lesní nebo též Ratznerovy kaple (podle rodiny Ratznerů). Mezi ní a dnešní silnicí Nejde – Pernink je místo zvané Totenwiesl (Louka mrtvých). Označení se traduje z doby napoleonských válek, eventuálně až z doby třicetileté války, kdy zde mohla být pohřbena těla vojáků. Nejde však o místní hřbitov, vždy se pohřbívalo v Nejdku. Obec vždy spadala pod nejdeckou farnost.

Oldřichov dosáhl vrcholu svého rozvoje v letech 1939–1944, kdy měl 94 domů a 460 až 470 obyvatel. Tehdy byla přes obec vedena autobusová linka z Johannegeorgenstadtu přes Pernink do Nejdka se zastávkou na rozcestí u Oldřichova. K tomuto „rozkvětu“ obce je však nutno poznamenat, že do roku 1945 nebyla

Západní část Oldřichova v roce 1936 (uprostřed obecná škola a nad ní silnice, spojnice Oldřichov – Děpoltovice)

připojena do elektrické sítě a část Oldřichova byla elektrifikována dokonce až v 80. letech minulého století.

Po druhé světové válce a nuceném vysídlení německého obyvatelstva se Oldřichov rychle vyliadnil. V roce 1950 zde bylo ještě možné napočítat 94 domů, ovšem obyvatel zde žilo pouhých jedenáct. Tehdy již vzhledem k malému počtu obyvatel nále-

Ratznerova kaple v letech 1936 (vpravo) a 2011

Hostinec Květnice s vrchem Světlina (1936)

žel k městu Nejdku. Oldřichov se tak stal v dalších desetiletích rekreačním místem. V roce 1980 bylo v Oldřichově napočítáno jen pět trvale bydlících obyvatel. Podle posledního sčítání lidu, domů a bytů z března 2011 zde bydlelo 12 osob. Celkový počet budov činil 41, z toho pro rekreační účely jich sloužilo 35.

Samotu Tellerovy Domy tvořily tři domy, které náležely k obci Oldřichov. Dům č. p. 18 (zvaný přední Tellerer) stál na louce jižně pod železniční tratí a zastávkou Nejdeč-Oldřichov a bydlel

v něm před rokem 1945 Josef Meinl. Tzv. „prostřední Tellerer“ byla hospoda „U Tellera“ s č. p. 19 a majitelem byl Alfred Wied. A tzv. „zadní Tellerer“ měl č. p. 20 a majitelem byl Johann Strör. Po roce 1945 objekty s č. p. 18 a 19 postupně chátraly a v současnosti existuje pouze bývalý „zadní Tellerer“, který po dlouhá desetiletí obýval Štefan Gondáš (nyní s č. p. 96). V dávnější minulosti, než byla po roce 1913 vybudovaná nová silnice z Nejdku do Perninku, sloužila lokalita jako zastávka poštovních kočárů.

Oldřichov v číslech

Rozloha: 7,57 km²

Počet obyvatel k 1. 12. 1930: 476

Počet obyvatel k 17. 5. 1939: 463

Domácnosti (1939): 131

Zaměstnanci v zemědělství a lesnictví (1939): 106

Zaměstnanci v průmyslu a řemeslech (1939): 265

Zaměstnanci v obchodu a dopravě (1939): 29

Živnostníci (1939): 56

Celkový pohled na Tellerovy Domy – zleva dům č. p. 18, železniční zastávka a domy č. p. 19 a 20 (před rokem 1945)

Ačkoliv železniční trať, která prochází Oldřichovem, byla vybudována v roce 1899, zastávka s názvem Tellerovy Domy vznikla až s nástupem motorizace osobní dopravy ve 30. letech 20. století. V nadmořské výšce 875 metrů nad mořem se vlaky těžko rozjížděly, neboť nedošlo k žádné úpravě sklonu trati, který tu dosahuje bez-

mála 30 promile. Současný dřevěný přístřešek pochází z období 2. světové války.

Pavel Andrš

foto: archiv autora, Heimatbuch Landkreis Neudek, Heimatmuseum Stadt- und Landkreis Neudek in Augsburg-Göggingen, Jiří Kuplík, Jan Sýkora

Tellerovy Domky dnes – zbyl jeden objekt

Ruce plné lásky – strom života

Ve středu 7. října se v rámci celostátního týdne sociálních služeb ČR uskutečnil další díl společného dlouhodobého projektu Domova pro seniory v Perninku p. o. (DPS, Domov) a Základní školy v Perninku s názvem „Ruce plné lásky“. Projekt, zaměřený na mezigenerační setkávání, zahrnuje tematické schůzky se společnou tvorbou dětí a seniorů. Toto říjnové setkání jsme nazvali „Strom života“ a proběhlo přímo v DPS v Perninku.

Cílem bylo zamyslet se nad průběhem lidského života. To vše bylo demonstrováno na malém stromčku, který děti a senioři společně zasadili a o který se budou společně starat. Jak dlouho strom roste, co vše ho během růstu potká (sucho, velká voda, oheň, nemoci aj.)? Strom je jako člověk, jenž roste, vyvíjí se, ale také stárne.

Obyvatelé Domova si pro žáčky

připravili zajímavé cvičení paměti pomocí rčení a pranostik a také se soutěžilo v hádání hádanek. Děti zase přinesly vyrobené barevné listy z papíru a s obyvateli Domova na ně domalovávaly žilky s pomocí tuše.

Celá akce byla také věnována podzimu a přírodním materiálům, a proto další výtvarná činnost směřovala k výrobě obrazu z přírodního materiálu, který znázorňuje barevný podzim.

Všichni společně se učili píseň Září od známého autora Zdeňka Svěráka, kterou si v průběhu odpoledne také několikrát zazpívali. Na závěr si žáci prvního stupně připravili krátké pásmo písní a básní. Celé setkání bylo ukončeno rozloučením se s létem a větve ve vestibulu Domova jsme symbolicky vyzdobili papírovými podzimními listy.

Tvůrčí zaujetí nemá věkové hranice

Akce se vydařila a všichni se již dnes těší na další setkání, jež se uskuteční ještě v letošním roce a bude se týkat tématu vánočních svátků.

Na závěr bych rád poděkoval

všem, kteří se na přípravě a průběhu celé akce podíleli, a také Karlovarskému kraji, s jehož přispěním je naše služba financována.

Alfréd Hlušek,
ředitel DPS v Perninku

Začátek adventu v Jáchymově

Páteční odpoledne před kostelem

Adventní čas se přiblížil a v Jáchymově jsme ho přivítali již 27. listopadu. Pátečním odpolednem nás provázela skupina Schovanky, při jejíž známých tónech vánočních i nevánočních písní jsme si notovali všichni. Představili se nám žáci ze základní školy s paní ředitelkou

a spolu s dětmi z mateřské školy jsme společně po 17. hodině rozsvítili krásný vánoční stromček. Zimní mrazivé počasí nám nevařilo, zahráli jsme se voňavým svařáčkem, pochutnali si na výborných klobásách a hermelínech. V předstihu jsme si již mohli zakoupit

vánoční dárky. Na malém jarmarku byly v nabídce svíčky, cukrovinky a vánoční dekorace. V teple radnice si dětičky mohly ozdobit perníčky.

Všem zúčastněným bychom rádi poděkovali za vytvoření pohodové atmosféry a přejeme všem krásný a hlavně klidný advent.

Po celý adventní čas bude v prostorách k vidění výstava panenek a tradičních vánočních stromčků, na kterou bychom vás tímto chtěli pozvat. Výstava trvá až do 6. ledna 2016.

**za Informační
a kulturní centrum Jáchymov
Markéta Kutějová**

Jahelník s jablky a povidly

Celý kraj zasypal bílý sníh, lesy i louky, hory a údolí, ve stínu pod kopci již neroztál. S večerem se rozsvítila okna chaloupek i domků rozesetých po stráních a přes okna záře světylek už z dálky ukázala cestu domů nafoukanými závěsemi. Adventní období začalo svátkem svatého Ondřeje. V některých rodinách se peklo již od poloviny listopadu, nejčastěji však až po 30. listopadu. V Krušných horách se hojně pěstovalo proso a v místní lidové kuchyni samozřejmě nemohlo chybět. Sváteční vánoční pokrmy byly skromné, jeden z tradičních, dnes pozapomenutých receptů rádi připomínáme.

Suroviny na 6 porcí

400 g jáhel (loupané proso), 1 litr mléka, sůl, 4 větší jablka, 150 g másla, 100 g moučkového cukru (plus trochu na posypání), 1 vanilkový cukr, 2 vejce, kůra z 1 citronu, 1 lžička skořice, máslo na vymazání (může být i pečicí papír), 200 g švestkových povidel

Postup

Jáhly propláchneme horkou vodou, vložíme je do hrnce, zalijeme mlékem se špetkou soli a za občasného míchání uvaříme jáhlovou kaši. Necháme zchladnout. Jablka

omyjeme, oloupeme, zbavíme jádřinců a nastrouháme nahrubo.

V misce utřeme změkklé máslo s moučkovým a vanilkovým cukrem, přidáme vejce, citronovou kůru a směs spolu s mletou skořicí vmícháme do vychladlé jáhlové kaše. Formičky nebo hluboký plech vymažeme máslem (nebo použijeme pečicí papír) a do nich rozdělíme polovinu jáhlové kaše. Na ni rozetřeme povidla, na ně dáme nastrouhaná jablka a nakonec zbylou jáhlovou kaši.

Pečeme v troubě vyhřáté na 190 °C asi 20 až 35 minut dozlatova. Délka pečení závisí na druhu trouby a na výšce nákypu (například nákyp vysoký 7 až 8 cm, pečený v horkovzdušné troubě na 190 °C, byl hotový za 20 minut). Upečený jahelník necháme zchladnout, posypeme moučkovým cukrem a podáváme.

Uvedený recept jsme ověřili v rámci mezinárodního projektu Kulinářské zážitky v Krušnohoří /

Erzgebirge, Ziel 3 – Cil 3. Musíme říci, že samotné nás překvapilo, že proso a jáhly, které zde bývaly velmi tradiční, z naší kuchyně téměř vymizely.

S naším kolektivem učitelů a žáků budeme moc rádi, když se ozvete a na adresu reditel@sosnejdek.cz napíšete své kulinářské poznatky a zkušenosti s tradičními krušnohorskými pokrmy.

**text: Kateřina Budínová,
Josef Dvořáček**

foto: Kateřina Budínová

Obhlížení perníčků

Perninský perník 2015

Při letošním vánočním jarmarku a rozsvícení vánočního stromu v Perninku, o první adventní neděli, uspořádala skupina Aktivní Pernink první ročník soutěže „O nejlepší perninský perník“. Zápolení se zúčastnilo osm soutěžících. Každý připravil 30 vzorků na ochutnání, které byly shodně a anonymně nabídnuty k degustaci. Návštěvníci jarmarku mohli za symbolický poplatek a následným vhozením soutěžního žetonu

označit nejhezčí, nejchutnější, zkrátka ten nejlepší.

Vzorky byly více než lákavé, a tak než stačily děti dozpívat u stroječku koledy, byly talíře prázdné. Každý ze soutěžících byl odměněn drobnou cenou útěchy a první tři místa se podělila o finanční výnos z poplatku návštěvníků.

A kdo umí nejlepší perník? No přece Nikol Doleželová! Gratulujeme a ostatním děkujeme za účast.

Martin Liška

Ježíškova pošta 2015

Jako každý rok je i letos připraveno nové příležitostné razítko, které má každý rok jiný motiv symbolizující vánoční svátky. Svou tradici má razítko již od roku 1994. Autorkou návrhu pro rok 2015 je Anna Khunová. Pro letošní, 22. ročník je na razítku vyobrazen Ježíšek a text Boží Dar. Razítkuje se vždy od 1. 12. do 23. 12.

Pohledy, dopisy a přání pro své blízké lze na Boží Dar celoročně zasílat poštou na adresu Vánoční pošta, Boží Dar 1, 362 62 nebo osobně vložit do speciální Ježíškovy schránky. Všechny zásilky určené k orazítkování musí být opatřené cílovou adresou a známkou odpovídající skutečnému poštovnímu do místa určení. V prosinci se všechny ofrankované pohledy a dopisy orazítkují příležitostným vánočním razítkem a odesílají se zpět na uvedené adresy.

V loňském roce bylo orazítkováno a odesláno 358 kg pošty, tj. asi 79 100 dopisů. Dopisy jsou adresovány nejen do České republiky, ale i do celého světa, například do Číny, Japonska, Austrálie, na Nový Zéland, do Německa, Slovenska, Kanady či USA.

Ježíškovy vánoční trhy

V sobotu 5. prosince přivítal Boží Dar návštěvníky na tradičních Ježíškových vánočních trzích. O druhém adventu se náměstí na Božím Daru zaplnilo krušnohorskými řemeslníky a umělci, kteří nabídli své originálně zpracované výrobky. Mezi vánočními stánky nešlo přehlédnout pohádkově kouzelné perníky, voňavá řezbářská a truhlářská díla, bylinky ve všech podobách a mnoho dalšího. Náměstím se linula vůně „paneláků“ z bio hovězího masa od gurmána Kulhoše. Zdatně jim konkurovaly láskyplně opečené polévky slečny Dáši.

Nedílnou součástí Ježíškových vánočních trhů jsou filmy a přednášky Petra Mikšíčka. Letos si

mnozí odnesli knížky a kalendáře s Petrovým autorským věnováním a podpisem.

Tradiční krušnohorské hity se střídaly s vánočními koledami a čertovskými odrhovačkami a ti nejveselejší si do taktu i skočili.

Děti se činily v tvůrčích dílničkách. Dospělí si mohli vychutnat doušek voňavého svařáku s lahodným cukrovím. Tip na vánoční dárek si z Božího Daru odvezl opravdu každý.

Přivítali jsme také návštěvu z nebeských výšin a pekla. Anděly a čerty ztělesnily božidarské děti a byly téměř k nerozpoznání. Tak jako loni jsme si druhou adventní sobotu užili v pospolitosti s přáteli, v klidu a pohodě!

Martina Poštová

Outdoor Film Festival

Ve dnech 27. a 28. listopadu se na Božím Daru uskutečnil Mezinárodní festival outdoorových filmů. Trináctý ročník akce přilákal na zasněžený a typicky zimní Boží Dar více než stovku filmových fandů, kteří během dvou dnů zhlédli 18 filmů a filmečků se sportovní i horskou tematikou. Součástí promítání bylo také občerstvení v době přestávek.

Adventní setkání V KRUŠNÝCH HORÁCH

Adventní a vánoční setkání

12. 12.: Advent plný tradičních řemesel a dárků, Hotel Praha, Boží Dar, sobota 13–17 hodin

19. 12.: Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby, kostel Martina Luthera v Oberwiesenthalu, od 16 hodin

26. 12.: Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby, kostel sv. Anny, Boží Dar, od 19 hodin

Dlouhodobé záznamy o vývoji počasí na Fichtelbergu

Počasí na nejvyšší hoře Saska se sleduje ve výšce 1 213 metrů nad mořem již od roku 1891 a počínaje rokem 1916 potom nepřetržitě na profesionální meteorologické stanici, která je jednou ze třinácti referenčních stanic německé mete-

orologické služby. Z naměřených hodnot v letech 1916–2013 zde vychází průměrná roční teplota 3,1 °C, roční úhrn srážek 1 148 mm a trvání slunečního svitu podle dat z let 1951–2013 celkem 1 507 hodin.

Zajímavé údaje nabízí i některé naměřené rekordní hodnoty za dobu existence stanice:

Nejvyšší teplota vzduchu: +30,8 °C (1983)

Nejnižší teplota vzduchu: -30,4 °C (1956)

Nejteplejší rok: +4,9 °C (2011)

Nejchladnější rok: +1,1 °C (1956)

Nejvyšší roční úhrn srážek: 1 711 mm (1922)

Nejnižší roční úhrn srážek: 747 mm (1943)

Maximální výška sněhové pokrývky: 335 cm (1944)

Maximální naměřená rychlost větru: 216 km/hod. (1976)

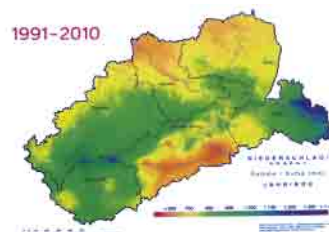
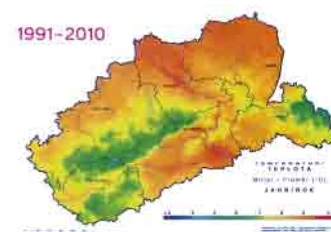
Počet dnů s průměrnou výškou sněhové pokrývky přes 1 m poklesl z 58 dnů v letech 1961–1990 na současných 30 dnů (1991–2010).

Ze stručného hodnocení vývoje klimatu v sasko-českém Krušnohoří vyplývá, že průměrná teplota vzduchu v letech 1991–2010 se proti rokům 1961–1990 zvýšila o 0,7 °C, naproti tomu srážky zaznamenaly v porovnávaném období nárůst o asi 7 procent hlavně vlivem extrémů s povodňovým dopadem. Prodloužila se i délka trvání slunečního svitu, a to o 0,3

hodiny denně. Údaje jsou samozřejmě průměrné s odchylkami způsobenými značnou prostorovou proměnlivostí.

Další informace se mohou zájemci dozvědět z tabule, jež je umístěna nedaleko parkoviště u horského hotelu na Fichtelbergu.

Jiří Kupilík
foto: Jiří Kupilík
a Ulrich Möckel

Regionální vývoj počasí

Všichni zúčastnění vyznavači dobré zábavy si v sobotu 21. listopadu náležitě užili v pořadí již sedmý myslivecký ples v hotelu Praha na Božím Daru. Jak už na takovýchto akcích bývá zvykem, ozdobou se stala tradičně bohatá tombola složená ze všech druhů krušnohorské lovné zvěře pernaté, černé i holé. Kdo měl štěstí, vyhrál. Kdo ho neměl, musí si opět jeden rok počkat.

Jiří Kupilík

Krušnohorská vánoční pohádka

Róza nebyla žádná rozmazlená holka, doma na chalupě dřela už od svých dětských let a rodiče nedělali mezi šesti dětmi žádný rozdíl. Nakonec byla i ráda, že se provdala a vypadla z domu. Pohybově indisponovaný truhlář Roland sice také nebyl žádný zázrak, nasazení na frontu ho ale minulo a Róza byla skromná.

Prosinec 1945 tvrdě ohlásil nástup zimy. Obyvatelé roztroušených horských usedlostí v okolí se silicemi obavami očekávali nejen tvrdé zimní rozmary, chlapských rukou bylo v důsledku války poskrovnu, ale i nejistou budoucnost, která se šepem předávala z chalupy do

chalupy. Róza byla v očekávání, devátý měsíc vrcholil a nový život, který v sobě chovala, se stále častěji hlásil o slovo.

V ten čas přišlo nařízení, aby se veškeré obyvatelstvo německého původu dostavilo k registraci do nedalekého městečka. A tak Roland požádal starého povozníka Sefa, aby je k evidenci dovezl. Starý Sef byl dobrák od kosti, s rodinami obou novomanželů se dobře znal, a proto se nedal dlouho přemlouvat. Zapřáhl koně a v divokém povětří vyrazili na cestu. Na rozcestí u Čertových skalek stály dvě zachumlané postavy, hajný Franz a jakýsi mladíček v české uniformě. V ten

okamžik, v rozdrkocaném povozu, nastal Rózin čas. V neočekávaném souznění přenesli všichni rodičku k nedalekému krmelci a nepřipravení zírali na zázrak zrození. Tak se také stalo. V seníku se narodil chlapec, ne spasitel. K prsu ho přivinula matka, obyčejná sedřená žena s při-

spěním dobou a zdravotním postižením poznamenaného muže. A tři králové? Starý alkoholik Franz, dobrák Sef a jakýsi propagandou zblblý mladík ze středních Čech. Bez oslíka, komety a koledníků se narodil jen nový člověk – aleluja.

Jiří Kupilík

Ski areál Potůčky

www.skipot.cz

nový zimní inspektor 2015

parkování u vleku

půjčovna vybavení

dětský vlek

bistro

večerní lyžování

S láskou k lyžování

SKIPOT

KOMINICTVÍ

Kruták

Tel.: 608 318 420
E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

Krušnohorská
Apatyka *...to nejlepší z našich
Krušných hor.*

Bylinné
oleje
masti
tinkture
čaje
specialitky
poradenství
e-shop
herbář

Nálecte chuť spárky
z přírodním zdrojem
bez chemie a jiných
podpůrných prostředků

- 100% přírodní produkty
- Natura Krušných hor
- Ruční domácí výroba
- Ruční sběr bylin
- Regionální produkt

www.krusnohorskaapatyka.cz

LESY JÁCHYMOV

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme:
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: pátek 8–17, sobota 8–17, neděle 10–17
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

OČNÍ OPTIKA

Marketa Tomková

pondělí až pátek
08:00 - 17:00

Sokolovská 1621
356 01 Sokolov

tel.: 352 669 406

u nás si vyberete...

www.optika-tomkova.webnode.cz

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infra sauna
- a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíkové a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafinové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce Aqua fitness
- /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz

www.laznejachymov.cz

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU

BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

4.7.2015	25.7.2015
8.8.2015	22.8.2015
5.9.2015	19.9.2015
3.10.2015	24.10.2015
7.11.2015	21.11.2015
12.12.2015	27.12.2015

13:00 - 17:00

Ukázky výroby rukavic
Handschuherzeugung-
vorführungen

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham

Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

1. ledna

2016

Zahájení oslav 500. výročí založení
města Jáchymov

Novoroční setkání u Špitálního kostela

Pojďte s námi **1. ledna** ke **Špitálnímu kostelíku**,
který byl založen stejně jako město v roce 1516.

V **15:00** hodin se zde sejdem a v **15:16** zazvoníme na
kostelní zvon,

který v minulosti symbolicky ochraňoval město
a popřejeme městu

všechno nejlepší do výročního roku 2016.

V 14:30 bude vycházet od kaple sv. Anny průvod, ve kterém
společně dojdeme ke Špitálnímu kostelu.

JÁCHYMOV

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
LEDEN až ČERVEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

Registrace MK ČR E 20467

Horní Blatná

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711